

HÖGSKOLAN
I SKÖVDE

SKOLAN SOM SAMARBETSPARTNER

En kvantitativ studie om föräldrars tankar kring skolan.

ELEMENTARY SCHOOL PARTNERS

A quantitative study about parents' thoughts of elementary school.

Examensarbete i lärarutbildningen

Avancerad nivå 15 Högskolepoäng

Hösttermin 2012

Eva Andersson

Lisa Landestedt

Handledare: Helena Stenbäck

Examinator: Mirella Forsberg Ahlcrona

Resumé

Arbetets art: Examensarbete i lärarutbildningen, Avancerad nivå, 15 hp
Högskolan i Skövde

Titel: Skolan som samarbetspartner
En kvantitativ studie om föräldrars tankar om skolan.

Sidantal: 31

Författare: Eva Andersson & Lisa Landestedt

Handledare: Helena Stenbäck

Datum: Januari 2013

Nyckelord: samarbete, föräldrakontakt, skola

Alla har i varierad utsträckning egna erfarenheter av skolan, det medför att tankar och synsätt om den skiftar beroende på vem som tillfrågas. Lyhördhet, kommunikation och engagemang är grundläggande förutsättningar för samarbetet mellan hem och skola som i sin tur har stor betydelse för barnets skolgång. Skolan har under lång tid präglats av olika maktförhållanden som bidrog till att pedagogens auktoritet var given. Idag betonas vikten av att skolan och vårdnadshavare gemensamt är ansvariga för elevens skolgång, därmed blir det pedagogens personliga egenskaper som bygger auktoritet. Syftet med studien var att undersöka hur föräldrar till barn i årskurs 1-3 resonerar kring samarbetet mellan hemmet och skolan. Studien bygger på föräldraenkäter i tre kommuner i mellersta Sverige. Resultatet visar att föräldrar vill engagera sig i sitt barns skolgång, det är ett samtalsämne som prioriteras. Resultatet synliggör att det finns både likheter och skillnader med utgångspunkt i respondenternas kön, ålder och utbildningsnivå. Sammanställningen synliggör även att skolors sätt att marknadsföra sig lyser igenom i respondenternas språkbruk. Studien lyfter pedagogers svårigheter i att bemöta alla föräldrars synpunkter, samtidigt som deras åsikter måste uppmärksammas.

Abstract

Study: Degree project in teacher education, Advanced level, 15 hp
University of Skövde

Title: Elementary school partners
A quantitative study about parents' thoughts of elementary school.

Number of pages: 31

Author: Eva Andersson & Lisa Landstedt

Tutor: Helena Stenbäck

Date: January 2013

Keywords: collaboration, parents' involvement, elementary school

Everyone has in some extent their own experiences of school; it means that thoughts and attitudes vary depending on who is asked. Awareness, communication and commitment are essential elements for the cooperation between home and school. The school has over time been characterized by different power configurations that contributed to the teachers' authority was granted. Today, school and parents both are responsible for children's education, therefore it's pedagogues' personal characteristics that becomes the authority. The purpose of this study was to investigate how parents of children in grades 1-3 think about the collaboration between home and school. The study is based on parent surveys in three counties in central Sweden. The result shows that parents wants to be involved in their child's schooling, conversations about school is a priority. The result indicates both similarities and differences based on respondents' gender, age and educational level. The compilation also reveals that schools profiling shines through in respondents' language. The study shows the pedagogues' difficulties to meet all parents' views, while their opinions must be addressed. Pedagogues' can't possibly meet all the parents at the same time, while their views should not be taken for granted.

Innehållsförteckning

1	Bakgrund.....	1
1.1	Syfte och frågeställningar.....	2
1.2	Litteraturgenomgång	2
1.2.1	Auktoritet.....	3
1.2.2	Fostran	3
1.2.3	Genusperspektiv	4
1.2.4	Språkbruk.....	5
1.2.5	Samverkan mellan hem och skola	5
1.2.6	Föräldrakontakt.....	6
1.3	Teoretiska utgångspunkter	7
1.3.1	Vi lever i en social miljö.....	7
1.3.2	Familjen - den lilla gemenskapen	7
1.3.3	Skolan	8
2	Metod.....	9
2.1	Metodval.....	9
2.1.1	Missivbrev	9
2.1.2	Enkät	10
2.2	Urval.....	10
2.2.1	Röd skola	11
2.2.2	Blå skola	11
2.2.3	Gul skola.....	11
2.2.4	Grön skola.....	11
2.2.5	Bortfall	11
2.3	Genomförande	12
2.4	Analys.....	12
2.5	Reliabilitet och validitet i kvantitativa studier	13
2.6	Forskningsetik	13
3	Resultat	14
3.1	Samband mellan föräldrars uppfattningar	14
3.1.1	Samarbetet mellan hemmet och skolan	14
3.1.2	Läxor.....	17
3.1.3	Läroplan, Lgr11	18
3.1.4	Skolans eller hemmets ansvar?.....	19
3.2	Normer och värden speglas i enkäterna	20
3.2.1	Skolans regler	20

3.2.1	Språkbruk.....	21
4	Diskussion.....	22
4.1	Metoddiskussion.....	22
4.1.1	Metodval	22
4.1.2	Enkät	22
4.2	Resultatdiskussion	23
4.2.1	Samband mellan föräldrars uppfattningar	23
4.2.1.1	Samarbete mellan hemmet och skolan	24
4.2.1.2	Läxor.....	25
4.2.1.3	Läroplan.....	25
4.2.1.4	Skolans eller hemmets ansvar?	26
4.2.2	Normer och värden speglas i enkäterna	26
4.2.2.1	Skolans regler	27
4.2.2.2	Språkbruk.....	27
4.2.2.3	Slutsats.....	28
4.2.2.4	Förslag på fortsatt forskning	29
	Litteraturförteckning	30

Bilaga 1

Bilaga 2

1 Bakgrund

Skolan är en central plats för möten mellan människor med olika tankar, idéer och synsätt. Åsikterna om skolan är personliga och bygger på egna erfarenheter. Elever, föräldrar, skolpersonal och politiker, alla beskriver skolan på olika sätt. Den är ständigt aktuell i olika forum för debatt, till exempel har mycket fokus riktats mot kunskapskrav, resurser och föräldrainsflytande i skolan. Kommunaliseringen av skolan i början av 1990-talet medförde att beslut som tidigare fattades på central nivå förflyttades till lokal nivå (Richardson, 2004). En konsekvens har blivit att olika kommuner jämförs, skolorna blir tvungna att redogöra för sina styrkor. I samband med läroplanen Lpo94¹ ökade vikten av föräldrakontakt och sociala relationer då samverkan med hemmet poängterades, det medförde att föräldrainsflytandet ökade (Metell, 2002). I dagens samhälle har de maktförhållanden i skolan som till stor del byggde på disciplinära åtgärder försvunnit (Landahl, 2006). Till följd av detta har skolans auktoritet minskat. *Auktoritet* är enligt Nationalencyklopedin (Kjellberg, 2000) en social relation där en person, pedagog, har inflytande över en annan person, elev och föräldrar.

Kommunikationen mellan föräldrar, det vill säga vårdnadshavarna, och pedagogen är därför viktig och ständigt aktuell. Forskning på området visar att samarbetet mellan hem och skola har stor betydelse för barnets förutsättningar i skolan. Johansson och Wahberg Orving (1993) förespråkar vikten av att hemmet och skolan tillsammans arbetar som en enhet kring fostran och lärande i grundskolans tidigare år. När vi läser författarnas avhandling så beskrivs samarbetet som positivt, alla strävar mot samma mål. Vår erfarenhet säger att samarbetet, den kontakt som sker mellan hemmet och skolan, ibland kan vara svår. Samarbetet mellan föräldrarna och pedagogen kan bli ansträngt om de har olika synsätt på skolan och dess innehåll. Idag kan skilda uppfattningar om skola och uppfostran vara vanligt förekommande eftersom samhället uppmuntrar den enskilde individen att uttrycka sina åsikter. Dessutom är vårdnadshavarna berättigade till insyn i skolans arbetsätt och samverkan med organisationen (Skolverket, 2011). Detta skulle kunna leda till ökat självförtroende att våga ifrågasätta skolan och pedagogers arbetsätt. En annan orsak till ett ansträngt samarbete kan vara om pedagogen känner sig osäker i sin yrkesroll. Föräldrars åsikter kan då åsidosättas eller tas på alldeles för stort allvar. Pedagoger är utbildade till att vara experter inom verksamheten medan Andersson (1999) lyfter att föräldrar borde vara ”experter på sina barn” (s. 149). Studien är angelägen för pedagoger och föräldrar eftersom samarbetet mellan hemmet och skolan påverkar elevens skolsituation och utveckling. Den är också betydelsefull då den lyfter fram föräldrars uppfattningar om skolans verksamhet. Vi frågar oss hur föräldrar resonerar kring samarbete, skolans innehåll och dess auktoritet. Eftersom skolplikt råder är skolan en auktoritär verksamhet, barnen är förpliktigade att gå i skolan oavsett föräldrars åsikt. För att bygga broar mellan hemmet och skolan så vill vi med hjälp av en enkätundersökning ta del av föräldrars tankar och åsikter i frågan.

---

¹ Lpo94. Läroplan för det obligatoriska skolväsendet, förskoleklassen och fritidshemmet 1994 (Läraryrket, 2008).

1.1 Syfte och frågeställningar

Syftet med studien är att undersöka hur föräldrar till barn i årskurs 1-3 resonerar kring samarbetet mellan hemmet och skolan.

Frågeställningar:

- Finns det samband mellan föräldrars uppfattningar om samarbete, fostran och deras utbildningsnivå?
- Finns det samband mellan föräldrars uppfattningar om samarbete, fostran och deras ålder respektive kön?
- Vilka normer och värden kommer i uttryck och påverkar föräldrars uppfattningar kring samarbetet mellan hemmet och skolan?

1.2 Litteraturgenomgång

Skolans verksamhet styrs av centrala myndigheter som påverkar undervisningen och dess utformning med hjälp av styrdokument. På kommunal nivå fattas beslut kring ekonomi och lokala måldokument, därefter ansvarar den enskilda skolan för den interna organisationen (Steinberg, 2004). Politiska beslut har därmed en avgörande roll för elevers framtid. Dock lyfter författaren frågan hur självständiga enskilda skolor i framtiden blir gentemot centrala myndigheter. Vidare beskriver Normell (2002) att vi har ett samhälle i förändring, men oavsett förändringar på organisationsnivå så har det alltid funnits, och kommer alltid att finnas, skolpersonal, elever och deras föräldrar inom skolans ramar. Ur ett historiskt perspektiv skildrar Andersson (1999) en tid då pedagogens kunskapsförmedling stod i centrum, elevens uppgift var att kunna återupprepa den information som pedagogen förmedlade. Elever som inte följde pedagogens instruktioner bestraffades vilket medförde en given auktoritet. Vidare beskriver Normell (2002) skolan som en plats där fokus riktades mot lydighet, eleverna förväntades göra vad de blev tillsagda. I hemmet fostrades barnen att anpassas till den miljö de föddes in i, att födas in i fattigdom innebar att barnet också fostrades till att förvänta sig ett sådant liv.

Steinberg (2004) redogör för att skolan har genomgått en utvecklingsprocess som tog fart på 1970-talet. Under processen har skolans strukturer förändrats från *formella* strukturer, det vill säga från statlig styrning, till *informella* strukturer. Dagens samhälle genomsyras av effektivitet, allt ska gå snabbt och alla ska vara flexibla. I dag fostras barn till att våga ta för sig, med en stark självkänsla kan de nå långt. Författaren beskriver att:

Nu är man kompis med sin fröken/magister, ska samtala istället för att lyssna, ska diskutera istället för att lyda order, ska planera istället för att följa en plan, och många beslut ska fattas lokalt. (Steinberg, 2004, s. 41).

Samhället kräver även att barn ska vara medvetna om sig själva och hur de fungerar med andra. Normell (2002) menar att detta är ett livslångt lärande som både vårdnadshavare och skolan har ansvar för att utveckla. Enligt Lgr11, läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet, så är skolan och vårdnadshavare gemensamt ansvariga för elevens skolgång. De ska tillsammans sträva mot att skapa goda förutsättningar för elevens utveckling och lärande (Skolverket, 2011). I takt med

reviderade läroplaner finns nu även kunskapskrav för årskurs 3 vilket betyder att föräldrarna redan tidigt behöver vara införstådda med läroplanen. Johansson och Wahlberg Orving (1993) anser att föräldrars kunskap om styrdokumentet saknas. I deras studie framkommer dock att föräldrar gärna vill engagera sig i att förstå läroplanen.

1.2.1 Auktoritet

Vanligt förekommande är att begreppen *auktoritet* och *auktoritär* får samma innebörd. *Auktoritet* beskriver en social relation där en person, pedagogen, har inflytande över en annan person, elev och föräldrar. Det ska inte förväxlas med begreppet *auktoritär* som syftar till en envåldsmakt där en enskild individ eller en mindre grupp bestämmer (Kjellberg, 2000). Skillnaden mellan begreppen blir därför viktiga inom skolans verksamhet. Åberg (1995) betonar att auktoritet är något som pedagoger bör sträva efter att uppnå då det syftar till relationer mellan individer. Att som pedagog besitta auktoritet får inte utnyttjas till auktoritärt ledarskap då det kan motarbeta en demokratisk miljö i vilken både elever och dess föräldrar har "rätt till inflytande och påverkan" (Skolverket, 2011, s. 8).

Synen på auktoritetsbegreppet har förändrats över tid. Landahl (2006) lyfter att begreppet auktoritet ofta förknippades med olika typer av maktförhållanden, pedagogen var överordnad eleven som skulle göra som denne blev tillsagd. För att öka maktförhållandet var skamvrå och äga vanligt förekommande disciplineringsåtgärder, de pågick fram tills att ägan avskaffades². Landahl får stöd av Andersson (1999) som utifrån detta konstaterar att det idag inte längre finns något konkret, såsom bestraffning, för att få auktoritet. När äga förbjöds tvingades pedagogen erövra andra sätt att skapa sig auktoritet. Författaren anser att auktoritet idag bygger på pedagogers personliga egenskaper och självkänsla. Hon beskriver att en pedagog med dålig självkänsla eventuellt inte vågar möta eleverna i dialog, vilket kan medföra att de intar en överordnad roll.

Lärarens personliga kvaliteter blir avgörande för hur eleverna upplever undervisningen och när det går snett blir det lärarens personliga misslyckande. (Andersson, 1999, s. 24)

Dessa tankar delas även av Normell (2002) som anser att det är förtroende, inte rädsla, som genererar auktoritet. Författaren uppmärksammar att elever efterfrågar relationer med vuxna som kan stärka dem, det vill säga relationer som bygger på tillit.

1.2.2 Fostran

Normell (2002) karakteriserar auktoritet som något som uppstår genom förtroende och personlighet. På samma sätt beskriver Nationalencyklopedin begreppet *respekt* (Kjellberg, 2000). Vidare anser Landahl (2006) att synsättet på respekt har förändrats från *vertikal* respekt, eleven visar respekt upp till läraren, till *horisontell* respekt då förhållandet mellan båda parter är på lika nivå. Förr respekterades pedagogen automatiskt på grund av en given auktoritet som denne fick genom det formella yrkesutövandet. I dagens samhälle innebär horisontell respekt att elever fostras till att visa respekt för varandra oavsett ålder, hemförhållanden eller etnisk härkomst.

---

² Ägan avskaffades i svensk skola år 1958 (Kjellberg, 2000).

Företeelser som kränkningar och mobbning leder till en ny innebörd av skolans arbetssätt kring fostran och moral. ”Att fostra någon handlar om att forma individer till att bli människor som inte bryter mot normer och värden som hålls för viktiga” (s. 16) Landahl betraktar fostransbegreppet ur två perspektiv. Dels för att fostra i nuet, det vill säga fostran som omfattar klassrumsmiljö, men även att fostra för framtiden för att så småningom bli en god samhällsmedborgare. Dock är fostran ett begrepp som omfattar många tankar, idéer och synsätt. Normell (2002) redogör för att det kan uppstå skilda meningar mellan hemmet och skolan kring vad som ingår i pedagogens yrkesroll. Enligt Forsberg (2009) omfattas undervisning och fostran av två olika sorters engagemang kring barnet. Han anser att föräldrar har huvudansvaret för fostran och pedagogen för undervisningen. Det innebär att båda parter bör vara insatta i varandras uppdrag.

1.2.3 Genusperspektiv

Genusperspektivet beskriver vad som anses vara manligt respektive kvinnligt i en socialiserad miljö. Forsberg (2009) synliggör att kvinnor fortfarande tar större ansvar för barnomsorg och hushållsarbete i hemmet än vad männen gör. Han lyfter att kvinnorna också oftast framstår som den mest engagerade i barnets skolgång. Männen är engagerade men har inte huvudansvaret. Författarens studie visar att kvinnan vanligtvis har kortare arbetsdagar, vilket ger utrymme för mer tid för barnen och hemmet. Konsekvensen blir att det i större utsträckning är kvinnan i hemmet som stöttar barnet med läxorna. Föräldrar menar dock att de inte vet vilka orsaker som ligger till grund för situationen, de anser att det inte är en kvinnlig uppgift. Vidare lyfter Hedlin (2006) att vilka sysslor som åläggs mannen respektive kvinnan inte påverkas av könstillhörigheten som sådan. I stället påverkas sysslorna av *hur* situationen ser ut eller *vem* som anses mest lämpad, trots detta hamnar människor i sedvanliga könsmonster. Författaren redogör för den stora skillnaden mellan förr och nu:

Hon har huvudansvar för barn och hushåll, hon är ju kvinna. Hans arbete går först, han är ju man. [...] Hon har huvudansvar för barn och hushåll, det bara råkade bli så. Hans arbete går först, det handlar uteslutande om ekonomi. (s. 52)

Av citatet framgår att förr hänvisades sysslorna till manligt eller kvinnligt, idag är det tillfälligheterna som avgör. Skillnaderna kvarstår, dock vill inte familjerna erkänna det utan skyller i stället på omständigheterna. Eftersom kvinnan har huvudansvaret för barnets hemsituation blir det naturligt att det är hon som sköter kontakten med skolan. Forsberg (2009) lyfter frågan om det beror på att kvinnan har ett större intresse för utbildningsfrågor, endast vill ha kontroll eller ha inflytande i barnets vardag.

Kommunikation mellan människor påverkas av traditionella könsmonster. Cronlund (2004) beskriver att olikheterna i språket kan leda till felaktiga tolkningar mellan individer. Samtalen färgas av det som vår vardag innehåller samt de normer och värderingar som finns i samhället. Författaren summerar några typiska jargonger för hur människor uttrycker sig:

- kvinnor ställer mer frågor, ger fler stödtecken under samtalet och använder oftare orden du och vi som ger ett mer personligt intryck
- [...] kvinnor talar mer än män om människor och relationer
- män talar mer än kvinnor om saker och fakta (s. 88).

Jargongerna är ofta underförstådda eftersom språkbruket påverkar vårt beteende, som i sin tur kan ge upphov till meningsskiljaktigheter.

1.2.4 Språkbruk

I hemmet socialiseras barn in i det språkbruk som används av den närmaste familjen och dess närmiljö. Språkbruket påverkas bland annat av barnets tillgång på böcker i tidiga åldrar. Einarsson (2009) skriver att barn till högutbildade föräldrar har tillgång till fler böcker i hemmet än barn till låg- och medelutbildade föräldrar. Han lyfter också att barn med högutbildade föräldrar har mer lästid hemma. Enligt Lundin (2009) påverkar hemmets förutsättningar barnets språkbruk, dessa förutsättningar blir en del av barnets ryggsäck som de har med sig när de börjar skolan. Därefter tränas sedan eleverna aktivt i att utveckla ett mer allmänt språkbruk som anses vara användbart i det offentliga rummet.

Språkbruket påverkas av normer och regler, vilket blir påtagligt vid högre studier såsom högskole- och universitetsstudier. Lundin (2009) beskriver att när människor med olika språkbruk möts för studier under en längre tid formas språkbruket till ett mer enhetligt språk utefter de regler och normer som styr. Hon får stöd av Einarsson (2009) som anser att det ställs högre krav på det formella språkbruket vid högskola och universitet. För studenter från familjer utan akademiska traditioner innebär det större svårigheter att anpassa sig till det formella språkbruket till skillnad från studenter vars hemmiljö har varit präglad av en akademisk tradition. Författaren anser därför att studenter som är uppvuxna med en akademisk tradition har ett försprång i mötet med högre studier. De uppmuntras till fortsatta studier och därmed känner de sig mer trygga i en sådan miljö.

1.2.5 Samverkan mellan hem och skola

Barn tillbringar idag mycket tid i skolan. Från tidig förskola då fokus riktas mer mot omsorg, till gymnasie studier där eleven i stor utsträckning själv ansvarar för sina studier. För några kan skolan till och med upplevas som ett andra hem. Johansson och Wahlberg Orving (1993) anser att samverkan mellan hem och skola har stor betydelse för barnets förutsättningar i skolan. Merparten av pedagogerna uppskattar, och är positiva till, föräldrars engagemang i skolan. Dock kan det uppstå skilda synsätt på hur samarbetet ska bedrivas. Författarna menar att "samarbete mellan hem och skola är det fält där uppfostran och undervisning möts" (s. 13). Vidare lyfter Forsberg (2009) att pedagogen har huvudansvaret för undervisningen och föräldrarna för fostran, dock finns det inte några tydliga direktiv. Något som föräldrarna förväntas ansvara för är exempelvis läxor, likaså är pedagogen ansvarig för att eleverna följer skolans värdegrund. Läxor är enligt Leo (2004) ett ständigt diskussionsämne eftersom det är något som är djupt förankrat med människors tankar om skolan. Författaren anser att läxor bör stanna i skolan och önskar istället längre skoldagar. Pedagogerna ger läxor på grund av tidsbrist i skolan samt att de upplever att föräldrarna efterfrågar dem. Han lyfter att föräldrar och pedagoger inte har något gemensamt synsätt om läxors syfte vilket kan skapa konflikter. Även Forsberg (2009) redogör för att läxorna är en aktivitet som skapar förhandlingar och konflikter, därmed är det grundläggande att hemmet och skolan är överens. På liknande sätt samtycker Andersson (1999) i frågan, hon anser att samarbetet bygger på ömsesidig förståelse då föräldrar bör vara "experter på sina barn" (s. 149). På liknande sätt betonar också Högdin (2006) vikten av ett gott samarbete. Det

är viktigt att göra föräldrarna medvetna om vad deras engagemang i barnens skolgång medför. Författaren synliggör att det är föräldrars utbildningsnivå, inte sysselsättning som har stor inverkan på i vilken utsträckning engagemang sker. Hon får stöd av Lundahl och Folke-Fichtelius (2010) som dessutom synliggör att det inte enbart är föräldrars utbildningsnivå som är avgörande för barnets prestationer i skolan. Prestationerna påverkas också av hemmens socioekonomiska bakgrund, det vill säga hemmens ekonomiska förutsättningar. Författarna lyfter att barn utvecklar olika synsätt på lärande utefter de erfarenheter och förväntningar som ställs på dem i deras närmiljö. Dessa uppfattningar och förväntningar samt föräldrars engagemang är avgörande för vad barnet bär med sig i sin ”ryggsäck” i mötet med skolan. Metell (2002) beskriver att föräldrars engagemang är situationsbundet, de är mer aktiva vid situationer som kräver mer kontakt med skolan. Till exempel om det egna barnet eller andra barn upplevs som stökiga, bristfällig information från skolan eller om barnet möter kamratsvårigheter.

1.2.6 Föräldrakontakt

Johansson och Wahlberg Orving (1993) uppmärksammar att föräldrakontakten oftast sker mellan pedagogen och mamman. Samarbetet mellan hem och skola bör grundas i en god föräldrakontakt, att man som föräldrar och pedagog står eniga i regler och normer är då viktigt. De drar slutsatsen att de flesta papporna anser att föräldrakontakten är mammans uppgift, vilket på sikt kan leda till att barnet får färre vuxna att vända sig till.

Flising m.fl. (1996) lyfter fram flera olika sätt för hur kontakten med hemmet kan ske. Vanliga kontaktformer är veckobrev, föräldramöten, telefonsamtal, utvecklingssamtal samt skolbesök. Författarna lyfter fram både positiva och negativa aspekter på hur kontakten med hemmet kan genomföras. Veckobrev ger föräldrarna en skriftlig redogörelse om vad som skett under den gångna veckan samt information om vad som kommer att ske. Dessa ger snabb information till alla föräldrar men utvecklar ingen dialog. Istället öppnar föräldramöten och utvecklingssamtal upp för att det ska ske en kommunikation med hemmet. Dock är det inte en garanti för dialog. Både Johansson och Wahlberg Orving (1993) samt Lundahl och Folke-Fichtelius (2010) problematiserar att samtalen istället ofta blir en monolog. Läraren ger information om skolläget med stöd av att läsa innantill ur olika dokument utan att inbjuda till vidare diskussion. Dessutom lyfter Andersson (1999) att individens kroppsspråk har stor betydelse vid personliga möten. Kroppsspråket kan synliggöra dolda budskap som individerna i mötet inte uttrycker i ord. Telefonsamtalen beskrivs vidare av Flising m.fl. (1996) som en kontakt, som oftast används vid sjukanmälan eller situationer som upplevs problematiska på individnivå såsom vid olika typer av konflikter mellan elever.

Skolbesök ger föräldrarna möjlighet att delta i undervisningen. Att låta föräldrarna uppleva en klassrumssituation leder till nya erfarenheter, de hjälper föräldrarna att förstå barnets vardag. Vid samarbete mellan hem och skola är dessa erfarenheter värdefulla. Författarna redogör för två olika varianter av skolbesök; föräldrarna som *hjälp lärare* eller *åhörare*. Föräldrar som hjälp lärare kan ses som en resurs då de bidrar i undervisningen med sina kunskaper, men för några föräldrar kan det upplevas som skrämmande. Föräldrar drar sig då medvetet från att besöka skolan. För dem skulle det möjligen vara bättre att istället enbart finnas med i klassrummet som åhörare. Även Johansson och Wahlberg Orving (1993) beskriver skolbesök som positivt oavsett hur

föräldrarna väljer att delta i klassrummet. Deras studie visar att eleverna vanligtvis är positivt inställda till att föräldrarna besöker dem i skolan.

1.3 Teoretiska utgångspunkter

Studien tar utgångspunkt i det sociokulturella perspektivet enligt Säljö (2000). Han har utvecklat Lev Vygotskijs teori, att lärande sker i interaktion med andra, och synliggör dess relevans för dagens samhälle. Det sociokulturella perspektivet är väsentligt ur ett samhällsperspektiv då vi formas av den kulturella kontext som vi lever i. Redan i tidig ålder formas barnet av den lilla gemenskapen, det vill säga familjen. Likaså är skolans styrdokument, läroplan Lgr11 (Skolverket, 2011), utformad ur ett sociokulturellt perspektiv. Vilket medför att pedagoger, elever och föräldrar aktivt ska arbeta i samspel med varandra för elevens utveckling. Kommunikation är då en grundläggande förutsättning för samarbete.

1.3.1 Vi lever i en social miljö

Enligt Säljö (2000) bygger det sociokulturella perspektivet på att människan lever i en social gemenskap, det medför att vi verkar och lär i samspel med andra. I *kommunikation* med andra erövrar vi erfarenheter och reflektioner som vi sedan själva kan använda oss av. Genom språket *kommunicerar* vi vår verklighet. Våra tankar, åsikter och synsätt speglas av andra människor och situationer, dessa förs sedan vidare till nästkommande generationer med hjälp av språket, såväl muntligt som skriftligt. Detta beskrivs av Säljö som att ”vi formar oss själva och andra, vår etik och moral, i och genom kommunikation” (s. 89). Språket åskådliggörs som en grundläggande resurs för att kommunicera och förstå vår omgivning. Med hjälp av språket kan individen kommunicera om olika erfarenheter och på så sätt interagera med andra människor. På så sätt är vi ständigt kulturellt färgade av andra människor. Den kulturella kontexten kan beskrivas som primär för vilka vi är.

Människor varierar av naturen i en nästan gränslös omfattning, de kan utvecklas i många olika riktningar, och vi har till stor del blivit de vi är på grund av den kultur vi fötts in i, en kultur som präglas av åsikter, värden, tycken, praktiker, tankevanor och så vidare. (Phillips & Soltis, 2010, s. 100).

1.3.2 Familjen - den lilla gemenskapen

Enligt Säljö (2000) så lär vi oss normer och regler i den lilla gemenskapen där den primära socialisationen äger rum. Cronlund (2004) beskriver den primära gruppen som *familjen*, det vill säga de som finns i barnets närhet. Familjen kan hjälpa till att återknyta till olika upplevelser och erfarenheter. I andras ögon värderas familjen som en enhet där individen får utrymme att vara sig själv. Dock menar Säljö (2000) att yngre barn inte har samma förutsättningar som vuxna att förstå sin omvärld och därmed är känsliga för påtryckningar från omgivningen.

Enligt Svenska språknämnden (2005) är delar av vår språkförmåga medfödd, dock är det tillsammans med andra människor som språket utvecklas. Att kommunicera med språket som redskap blir en självklarhet i de sociala sammanhangen där normer och regler styr.

1.3.3 Skolan

Säljö (2000) beskriver att skolan bygger på en lång tradition av förmedlingspedagogik, då pedagogen förmedlar en viss form av kommunikation. Med detta menas att pedagogen ofta kommunicerar till hela klassen samtidigt, vilket kan medföra att det kommuniceras ett språkbruk som eventuellt alla elever inte är mottagliga för. I kommunikationen mellan pedagog och elev har det prioriterats att eleven ska redogöra för sina minneskunskaper, pedagogen frågar och eleven svarar. Säljö anser att en sådan kommunikationsform inte faller inom ramen för det sociokulturella perspektivet. Enligt den aktuella läroplanen Lgr11 (Skolverket, 2011) ska skolans arbetsätt ta utgångspunkt i ett sociokulturellt perspektiv, skolan ska ge utrymme för att alla elever utvecklar sin förmåga att kommunicera genom samtal.

Skolan och föräldrarna har ett gemensamt ansvar för elevens skolgång, samarbetet samt hur kommunikationen mellan parterna fungerar blir då synlig. Ur ett sociokulturellt perspektiv är *tvåvägskommunikation* grundläggande där båda parterna är aktiva i samtalet (Säljö, 2000). Till skillnad från *envägskommunikation* då enbart en av parterna är aktivt deltagande (Cronlund, 2004).

2 Metod

Studien tar utgångspunkt i ett kvantitativt resonemang med inslag av kvalitativa delar. Syftet är att undersöka om det finns några samband kring föräldrars tankar om samarbetet med skolan. Den omfattas av respondenter från fyra skolor i mellersta Sverige, dessa är föräldrar till barn inom årskurs 1-3. Insamlingen av det empiriska materialet bygger på föräldraenkäter som innehåller bakgrundsfrågor samt både strukturerade och öppna frågor. De strukturerade frågorna sammanställdes med hjälp av en klassisk pivottabell i Excel, de öppna frågorna bearbetades i ett Worddokument.

2.1 Metodval

En *kvantitativ* studie når ut till en stor grupp respondenter på kort tid. Den omfattas av stora mängder datamaterial som i analys ställs mot varandra och jämförs. Samband, likheter och skillnader eftersöks. I analysen används oftast statistiska hjälpmedel såsom olika diagramformer. Nackdelen med en kvantitativ studie är att respondenternas svar inte kan bidra till något djupare resonemang. Studier som istället tar utgångspunkt i ett *kvalitativt* synsätt präglas av att finna förståelse för människors synsätt, resonemang och handlingar. Ett vanligt tillvägagångssätt är intervjuer, respondenterna får då möjlighet att ytterligare förklara och förtydliga sitt resonemang. Till skillnad från kvantitativa studier får kvalitativa studier ett större omfång av insamlat datamaterial från en enskild respondent (Patel & Davidson, 2003). Författarna lyfter att det kan vara svårt att enbart utgå från ett kvantitativt eller kvalitativt synsätt. Detta kan liknas vid två olika tillvägagångssätt som används vid undersökningar, dock utgår från olika aspekter. Båda är vanliga inom forskning men kan ses som två ändpunkter på samma linje. Oftast befinner sig studien någonstans mellan punkterna, dock lutar övervägande del mot något av synsätten. De får stöd av Trost (2007) som menar att merparten av all forskning inom humaniora innehåller båda delar.

Genom att använda enkäter som metodval får studien ett kvantitativt synsätt, det speglas i sammanställningen och analys av det empiriska materialet. Vi har valt bort kvalitativa intervjuer som metodval då människor kan påverkas i samtalet samt hur vi ställer frågorna. Det kan leda till att respondenten ger ”färgade svar” (Stukát, 2011, s. 43). Dock innehåller enkäten öppna frågor som faller inom ramarna för ett kvalitativt synsätt.

2.1.1 Missivbrev

Aktuell litteratur på området lyfter olika sätt att formulera ett *missivbrev* som är ett så kallat informationsbrev till respondenterna. Som Trost (2007) föredrar valde vi att missivbrevet skulle vara en del av enkäten då det ger respondenterna möjlighet att flera gånger ta del av informationen. Att det finns tillsammans med enkäten ger ökad potential för att respondenterna ska få en större helhet för enkätens syfte och dess författare. Vi strävade också mot att missivbrevet skulle motivera dem till att vara delaktiga i studien. Vi tog stöd av Trost och Ejlertsson (2005) i hur missivbrevet skulle utformas. Läsaren fick ta del av information om aktuell målgrupp för undersökningen samt att enkäten inte kunde härledas tillbaka till respondenten. Avslutningsvis fanns information gällande vem som önskades svara på enkäten, återlämningsdatum samt namnteckningar och våra kontaktuppgifter.

2.1.2 Enkät

Vi valde att använda oss av enkäter i pappersform för att få tillgång till ett större empiriskt material. Enligt Stukát (2011) ger enkäter större omfång som därmed ger ökad möjlighet att kunna generalisera resultatet. Han menar också att enkäter och strukturerade intervjuer kan ge likvärdiga svar då respondenten inte påverkas av intervjusituationen som kan ge ”färgade svar” (s. 43). Enkäter i pappersform ska fånga respondentens intresse, därmed är dess layout viktig. Kylén (2004) beskriver att en tilltalande enkät ska vara lättläst och innehålla tydliga instruktioner. Dessutom har sidantalet betydelse, enkäten ska inte vara för lång. Ejlertsson (2005) förespråkar att genomföra en pilotstudie som innebär att enkätens utformning testas av en mindre grupp individer för att ge respons på hur enkätfrågorna troligen kommer att tolkas av de slutgiltiga respondenterna. Den rekommendationen har vi inte följt på grund av tidsbrist.

Vi konstruerade en enkät som bestod av tre delar: bakgrundsfrågor, strukturerade frågor samt öppna frågor. I enkätens bakgrundfrågor fick respondenten redogöra för: kön, ålder, utbildning samt var de bor; det vill säga landsbygd eller ort/stad. De strukturerade frågorna innehöll kryssfrågor med givna svarsalternativ, inledningsvis fanns instruktion om att enbart ett svarsalternativ skulle fyllas i per fråga. Vid några frågor lämnades utrymme för kommentar. Den tredje delen bestod av öppna frågor som gav respondenten möjlighet att motivera sina svar. Undantag fanns för en fråga där respondenten skulle motivera sitt svar genom att rita ut tårtbitar i en cirkel. Till sist gav enkäten utrymme för respondenten att skriva eventuella kommentarer.

Vid enkätens första utformning fanns en fråga angående respondentens yrkessysselsättning. Frågan togs bort eftersom Högdin (2006) stödjer att den inte var relevant för undersökningen. Samtliga bakgrundfrågor fanns i enkätens inledande del. En fördel med detta var att de synliggjordes för respondenten. Då minimeras risken att få ett bortfall på respondenter som inte fyllt i bakgrundfrågorna. Trost (2007) lyfter att om det finns ett inbjudande missivbrev som motiverar respondenten så kan bakgrundfrågorna gärna inleda enkäten eftersom det är frågor som respondenten upplever är möjliga att svara på.

Efter flera reflektioner kring enkätens utformning valde vi att omformulera några frågor för att de skulle bli tydligare för respondenten. Vi utökade enkäten genom att ge utrymme för kommentarer till några frågor. En fråga förändrades från att varit en strukturerad fråga med givna svarsalternativ till en attitydskala. Respondenten skulle då ta ställning om de instämmer eller tar avstånd i påståendet genom att gradera svaret på en femgradig skala (Ejlertsson, 2005). I detta skede utformades även frågan där respondenten skulle motivera sitt svar i tårtbitar. Enligt Trost (2007) ska frågor som kan uppröra respondenten framförallt undvikas i enkätens inledning eftersom respondenten då kan välja att inte delta i undersökningen. En laddad fråga skulle kunna vara att redogöra för sin utbildningsnivå, vi valde därför att placera den i enkätens avslutande del.

2.2 Urval

Studiens undersökningsgrupp omfattas av 138 besvarade enkäter som besvarats av föräldrar till elever i fyra olika skolor inom årskurs 1-3. Dessa finns i tre kommuner i mellersta Sverige. I de större skolorna finns fler elever med mångkulturell bakgrund än i de mindre skolorna. Vi har använt oss av bekvämlighetsurvalet som innebär att vi har

valt skolor som underlättat vid utdelning samt återinsamling av enkäterna (Patel & Davidson, 2003). Strävan i undersökningen har varit att få ett *representativt stickprov* (Stukát, 2011) från föräldrar i mellersta Sverige. Med hjälp av skolornas hemsidor har vi valt att göra en kort sammanfattning av skolornas profilering, det vill säga vilka synsätt samt arbetsätt som skolan marknadsför sig med. Skolornas namn är fiktiva för att respondenterna inte ska kunna härledas till det empiriska materialet. Dock redovisas inte antalet insamlade enkäter från respektive skola då det ej anses vara relevant för studiens syfte. Antalet insamlade enkäter från respektive skola är likartat i förhållande till antalet elever på skolan.

2.2.1 Röd skola

Skolan omfattar ungefär 100 elever i årskurserna F-6. Den finns på landsbygden nära skog och natur. Skolan strävar efter att eleverna ska trivas och känna sig trygga. Personalen ska aktivt arbeta med att se samtliga elever. Eleverna ska motiveras till att uppnå sina kunskapsmål.

2.2.2 Blå skola

Den Blå skolan finns i samma kommun som Röd skola men påträffas centralt i orten. Den omfattas av ungefär 560 elever i årskurserna F-9. Skolan strävar efter mycket kunskap, lust att lära samt ett gott samarbete med hjälp av kommunikation. Eleverna ska känna sig trygga.

2.2.3 Gul skola

Skolan är en mindre verksamhet i utkanten av en större stad, den omfattar ungefär 120 elever i årskurserna F-3. Skolan strävar efter att vara elevers bästa skola genom goda relationer och olika arbetssätt. Genom *moderna artefakter* ska lärandet generera nyfikenhet och kreativitet.

2.2.4 Grön skola

Den Gröna skolan finns på en mindre ort, den omfattas av ungefär 370 elever i årskurserna F-9. Skolan strävar efter att aktivt arbeta med EQ-undervisning som bland annat omfattar kamratskap och elevers lika värde.

2.2.5 Bortfall

Av 258 utdelade enkäter blev bortfallet 120 stycken. Bland de återinlämnade enkäterna fanns det 12 stycken som saknade svar i någon av bakgrundfrågorna, de är därmed inte medräknade i resultatet eftersom de inte kan kategoriseras. Vi har genomfört en bortfallsanalys (Kylén, 2004) av enkätfråga 2b då den förblev obesvarad av de flesta respondenter. Med största sannolikhet beror det på att frågan är felformulerad; i frågan efterfrågas respondentens främsta kontakt med *skolan*, inte *hemmet* som det står i enkäten.

2.3 Genomförande

Undersökningen tog utgångspunkt i att vi ville veta mer om föräldrars tankar kring samarbetet med skolan. Vi ansåg att enkäter var bäst lämpat metodval för att nå ut till en stor målgrupp respondenter på kort tid. Enkäter var även fördelaktigt för undersökningen eftersom det vid intervjusituationer kan leda till att respondentens svar färgas av den som intervjuar (Stukát, 2011). Därefter utformades en enkät om byggde på studiens syfte. Vi tog kontakt med klasslärare för respektive årskurs och eleverna fick enkäten samt missivbrev medskickat hem. En vårdnadshavare i hemmet fyllde i enkäten, som sedan lämnades tillbaka till skolorna. De hämtades buntvis från varje skola. När alla enkäter var insamlade påbörjades införandet av datamaterialet.

2.4 Analys

Sammanställningen av respondenternas svar genomfördes i flera etapper. Första steget var att på var sitt håll skriva in datamaterialet i ett Worddokument, då synliggjordes hur många respondenter som svarat utifrån enkätens bakgrundsfrågor. Därefter bokfördes all data i samma dokument. Vid försök till analys insåg vi att de ålderskategorier vi valt att placera in respondenterna i gav ett skevt resultat eftersom de flesta respondenterna hamnade inom samma ålderskategori. Det medförde att vi valde att ändra ålderskategorierna. På nytt bokfördes datamaterialet i ett Worddokument med syfte att använda programmets diagramfunktion. Eftersom diagrammen innehöll alla bakgrundsfrågor så blev resultatet mycket svårtolkat. Vi valde att använda oss av en klassisk pivottabell i Excel för att korstabulera resultatet (Stukát, 2011), det innebär att resultatet analyseras utefter olika infallsvinklar, till exempel utefter olika kategorier. Det empiriska materialet delades i två delar, strukturerade frågor och öppna frågor. De strukturerade frågorna sammanställdes i ett stapeldiagram utifrån enkätens bakgrundsfrågor. Respondenternas svar från de öppna frågorna sammanställdes i löpande text med utgångspunkt i samma kategorier som diagrammen. Därefter påbörjades analys.

Analysen tog utgångspunkt i stapeldiagrammens resultat, vi valde att strukturerat bearbeta varje fråga utifrån de fyra kategorier som bakgrundsfrågorna gav oss. Det empiriska materialet analyserades utefter likheter och skillnader mellan de olika kategorierna, inte utefter antalet respondenter. Även de öppna frågorna i enkäten sammanställdes utifrån bakgrundsfrågorna, då synliggjordes några likheter och skillnader i respondenternas resonemang och värderingar. Flera kommentarer styrkte de likheter och skillnader som vi sett i stapeldiagrammen. I samband med detta upptäcktes några utmärkande begrepp som var återkommande bland flera respondenter. Vi valde därför att markera både vanliga förekommande samt utmärkande begrepp såsom exempelvis *respekt*, *förmåga*, *visa hänsyn*, *kunskap*, *trygghet* och *arbetsklimat* med olika färger. Därefter klipptes sammanställningen isär för att begreppen skulle kunna jämföras utefter de olika bakgrundsfrågorna. Analysen synliggjorde inte några utmärkande likheter och skillnader, dock tyckte vi oss känna igen begreppen. Det medförde att vi började undersöka hur skolorna väljer att marknadsföra sig på sina hemsidor. När vi i stället sorterade begreppen utifrån vilken skola de kom ifrån så fann vi att likheter och samband kunde urskiljas.

2.5 Reliabilitet och validitet i kvantitativa studier

Kylén (2004) beskriver att studiens trovärdighet och tillförlitlighet påverkas av begreppen *reliabilitet* och *validitet*. Vi anser att vår studie har god reliabilitet eftersom det syftar till hur väl metodvalet har fungerat som mätinstrument. Med enkäter som metodval så har vi nått ut till en större målgrupp respondenter på kort tid. Dock är vi medvetna om att målgruppen kan bli ännu större beroende av studiens omfång.

Begreppet validitet syftar till studiens giltighet, det vill säga om det som efterfrågas blir synligt med hjälp av metodvalet (Stukát, 2011). Vid bearbetning av resultatet riktades fokus mot enkäternas validitet eftersom respondenterna tolkat frågorna utefter egna premisser. Dock anser vi att vår studie bygger på god validitet eftersom vi efterfrågar respondenternas tankar om samarbetet mellan hemmet och skolan.

2.6 Forskningsetik

Studien utgår från de fyra allmänna huvudkraven för forskning, dessa fyra krav är: informationskravet, samtyckeskravet, konfidentialitetskravet samt nyttjandekravet (Stukát, 2011). Nedan följer en beskrivning av samtliga krav samt hur studien uppfyllt dem.

Informationskravet innebär att respondenterna informeras om studiens syfte, respondentens frivillighet att delta, anonymitet och resultatets användning. Till informationskravet gäller även att redogöra för vem som genomför studien, vilken institution dessa tillhör samt allmän information om hur undersökningen går till. Vi har med hjälp av det bifogade missivbrevet informerat respondenten om att vi skriver ett examensarbete, vi presenterar också studiens syfte, att det är frivilligt att delta samt att respondentens svar inte kan härledas.

Samtyckeskravet innebär att respondenten har rätt att själv bestämma om deltagande och kan när som helst dra sig ur. I missivbrevet redogjorde vi för våra kontaktuppgifter vilket medförde att respondenterna kunde kontakta oss vid frågor eller om de ville dra sig ur. Deltagandet var frivilligt eftersom respondenten själv valde att lämna in ifyllt enkät till klassläraren för att delta i studien.

Konfidentialitetskravet medför att all insamlad data om respondenten inte finns tillgänglig för obehöriga. Detta uppfylldes då enkäten var anonym, de insamlade enkäterna kan inte härledas tillbaka till respondenten. Kravet uppnås också genom att enkäterna inte är märkta och samlades in buntvis. Dock hade några respondenter lagt sina enkäter i ett kuvert. Vi reflekterar över att det fanns ett mellanled då klassläraren samlade in enkäterna för respektive klass, ett medföljande kuvert skulle givit respondenten möjlighet till fullständig anonymitet. Vi tar till oss detta då respondenternas anonymitet kunde säkrats ytterligare, men poängterar att det insamlade materialet enbart kan härledas till respektive skola; inte till den enskilde respondenten.

Nyttjandekravet omfattar att det insamlade materialet enbart används för studiens syfte, vilket vi också följt. Dock kommer det empiriska materialet att sparas för eventuell granskning av opponenter, därefter makuleras det.

3 Resultat

Studiens syfte var att undersöka hur föräldrar till barn i årskurs 1-3 resonerar kring samarbetet mellan hemmet och skolan. Det empiriska materialet omfattas av enkäter som analyseras utefter dess bakgrundsfrågor: ålder, kön, utbildning samt vart respondenterna bor. För att förtydliga specifika delar av resultatet har vi valt att framställa dessa i stapel- och cirkeldiagram. Enkäterna lyfter fram att respondenterna, det vill säga föräldrarna, vill engagera sig i sitt barns skolgång. Resultatet visar att det finns samband mellan föräldrars uppfattningar om samarbete, fostran samt deras utbildningsnivå. Det finns även samband mellan föräldrars uppfattningar om samarbete, fostran samt ålder respektive kön. Vi har valt redogöra för dessa två frågeställningar i rubrik 3.1 med utgångspunkt i följande underrubriker: *Samarbetet mellan hemmet och skolan, Läxor, Läroplan Lgr11* samt *Skolan eller hemmets ansvar?* Slutligen presenteras den tredje frågeställningen som synliggör vilka normer och värden som kommer i uttryck och påverkar föräldrars uppfattningar kring samarbetet mellan hemmet och skolan. Resultatet redovisas i rubrik 3.2 med underrubrikerna: *Skolans regler* samt *Språkbruk*.

3.1 Samband mellan föräldrars uppfattningar

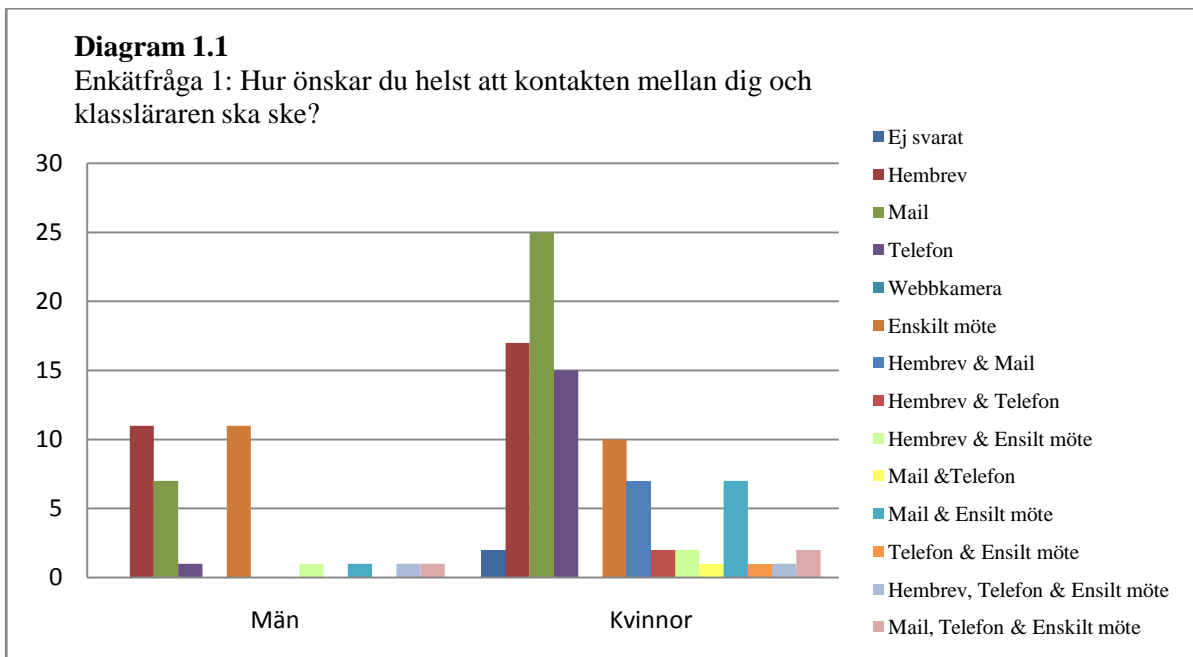
Resultatet visar att det finns samband mellan föräldrars utbildningsnivå, ålder och kön i frågan om samarbete respektive fostran. Respondenterna anser att skolan är ett viktigt samtalsämne i samtalet med sitt barn och prioriterar detta. Kontakten mellan hemmet och skolan varierar utefter hur situationen kring barnet ser ut. Samarbete mellan hemmet och skolan kring undervisning och fostran anses viktigt men hur ansvaret för dessa ska fördelas råder det delade meningar om. Det finns även skillnader i respondenternas ställningstaganden som är relaterat till kön, ålder, plats (ort/stad eller landsbygd) samt utbildningsnivå. Resultatet visar att övervägande del av respondenterna är kvinnor samt att gymnasieutbildning eller högskoleutbildning är vanligast förekommande utbildningsnivå.

3.1.1 Samarbetet mellan hemmet och skolan

I samarbetet mellan hemmet och skolan blir kontaktformen mellan parterna viktig. Resultatet visar att merparten av respondenterna har fyllt i flera svarsalternativ, de anger att kontakten med skolan är situationsbunden. De redogör för att den dagliga informationskontakten sker via mail eller hembrev, men att de önskar telefonkontakt eller möte vid mer akuta ärenden. Analysen synliggör att på landsbygden värderas hembrev i högre grad än i ort/stad där mailkontakt istället önskas. Resultatet visar också att männen föredrar hembrev och enskilt möte framför mail medan kvinnorna främst vill ha kontakt via mail. Markanta skillnader syns i respondenternas svar då gymnasieutbildade önskar hembrev och de med högskoleutbildning önskar att kontakten sker via mail. Kontakten mellan klassläraren och hemmet upplevs som positiv, den sker när behov finns. Dock finns en mindre målgrupp, högskoleutbildade mellan 33-47 år, som upplever kontakten som bristfällig; de får själva ta kontakt med skolan.

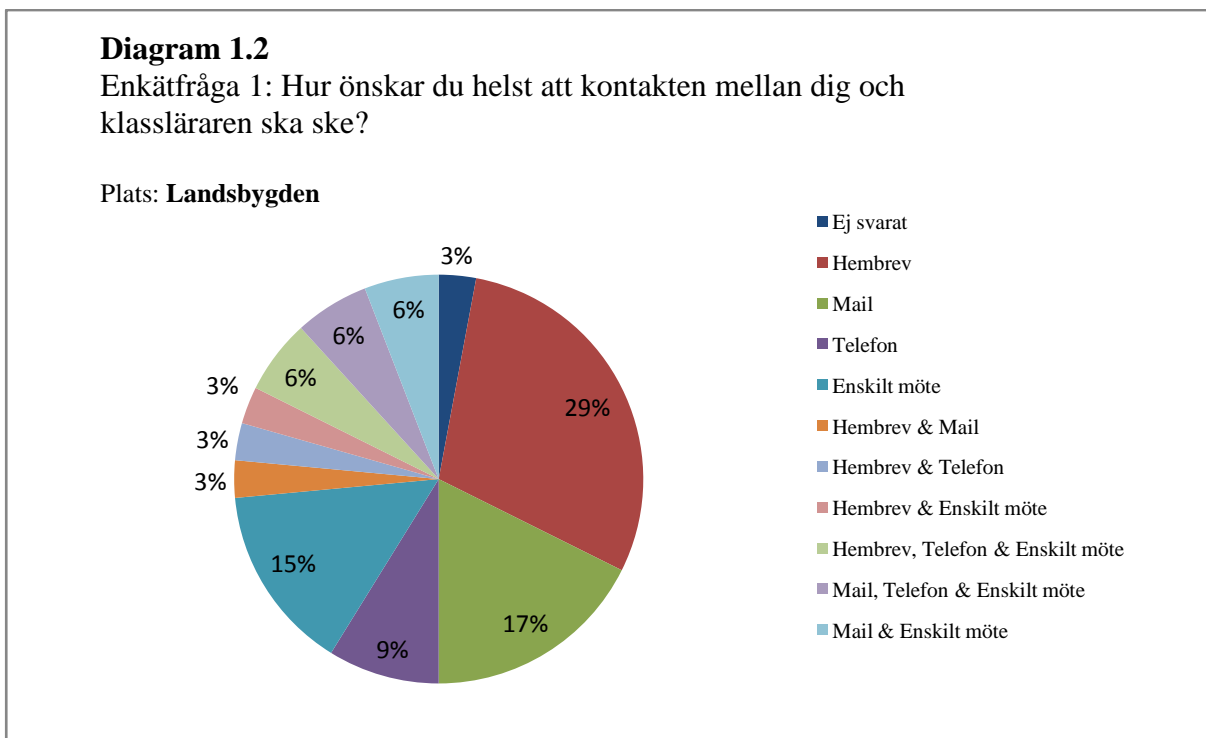
Diagram 1.1

Diagrammet visar att kvinnorna helst önskar kontakt via mail, männen önskar kontakt via hembrev samt enskilt möte. Det synliggör även att flera kontaktformer önskas.

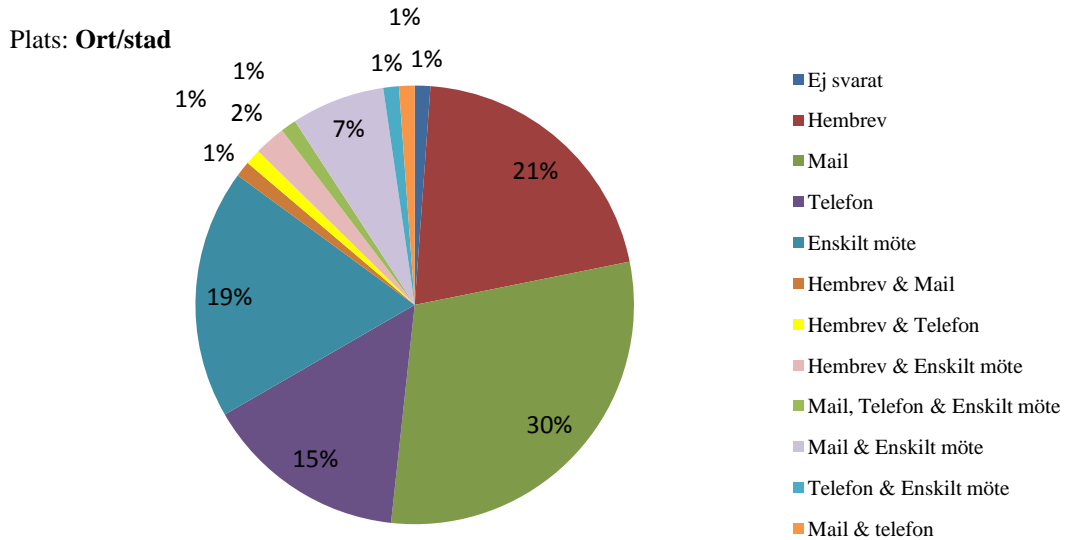
Diagrammen 1.2

Diagrammen visar att de på landsbygden önskar kontakt via hembrev, de i ort/stad önskar kontakt via mail.

Diagram 1.2

Enkätfråga 1: Hur önskar du helst att kontakten mellan dig och klassläraren ska ske?

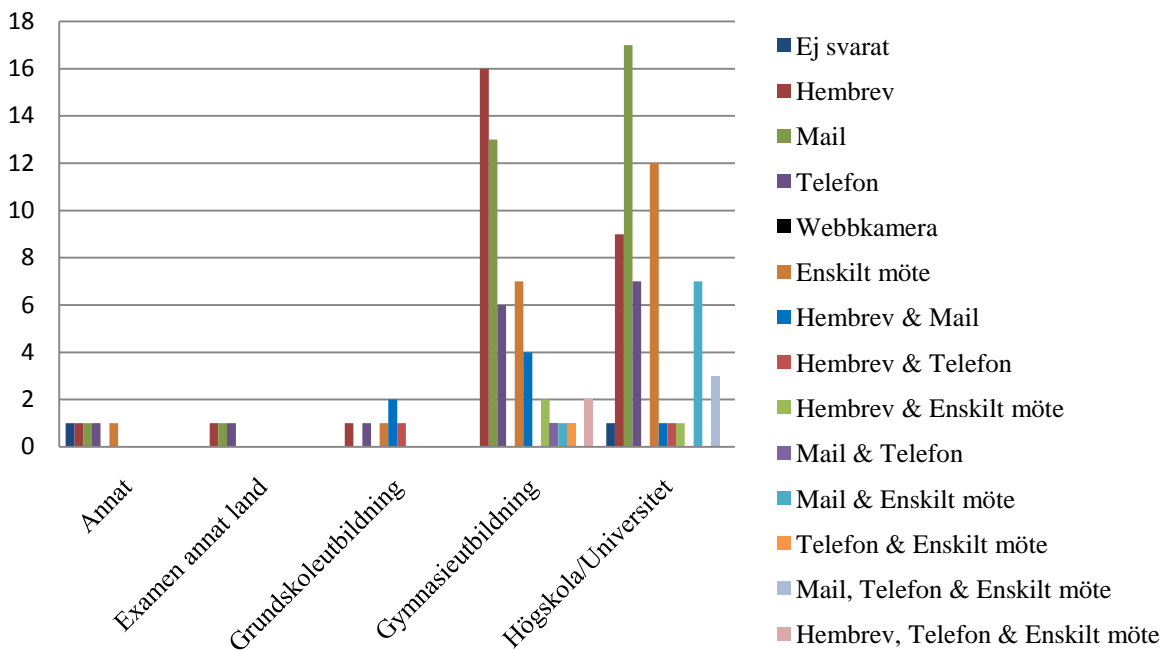

Diagram 1.3

Diagrammet visar att respondenter med gymnasieutbildning önskar hembrev samt mail, högskoleutbildade respondenter önskar mail samt enskilt möte.

Diagram 1.3

Enkätfråga 1: Hur önskar du helst att kontakten mellan dig och klassläraren ska ske?

Respondenter i ort/stad samt de med examen i ett annat land upplever att skolan visar intresse för barnets hemmiljö. Övriga anser att intresse visas endast om situationen kräver. Respondenterna besöker oftast skolan någon gång i halvåret, de anger utvecklingssamtal och skolbesök under lektionstid som motivering. Ett flertal redogör även för att de hämtar och lämnar sitt barn. Detta blir extra tydligt bland de respondenter som bor i ort/stad.

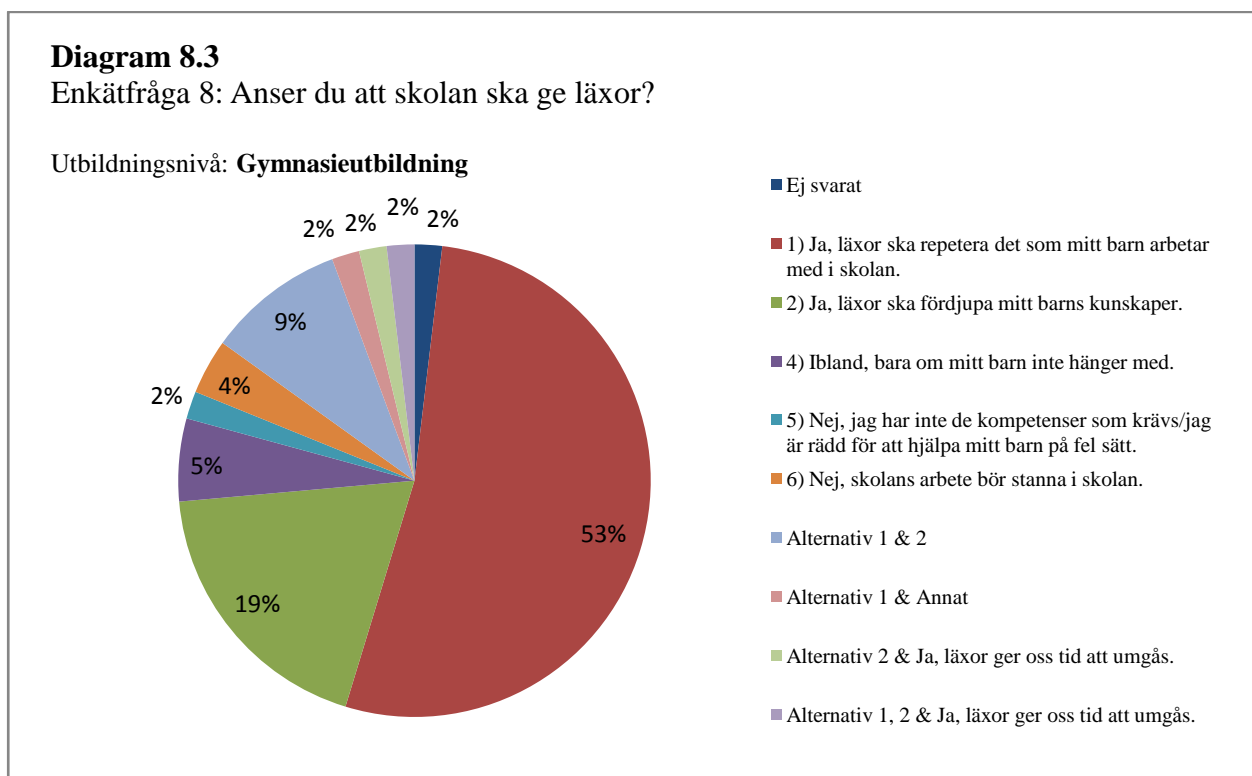
En vanlig åsikt bland respondenterna är att samtal kring skolans innehåll i någon utsträckning är angeläget. De tycker att det är *viktigt* eller *ganska viktigt* att diskutera skolarbetets innehåll. På landsbygden anser merparten att det är *viktigt* att diskutera skolans innehåll medan respondenter i ort/stad anser att det är *ganska viktigt*; de vill ha information som rör sitt barn. Merparten upplever att skolan ger utrymme för denna diskussion. Dock upplever tolv procent att så är inte fallet, samtliga är kvinnor.

3.1.2 Läxor

Respondenterna är tydliga med att läxor ska finnas, dess syfte är att repetera och fördjupa barnets kunskaper. Merparten av respondenterna har fyllt i flera svarsalternativ. Ju högre utbildning respondenten har, desto mer vill de att läxorna ska fördjupa barnets kunskaper; det blir extra tydligt bland högskoleutbildade.

Diagrammen 8.3

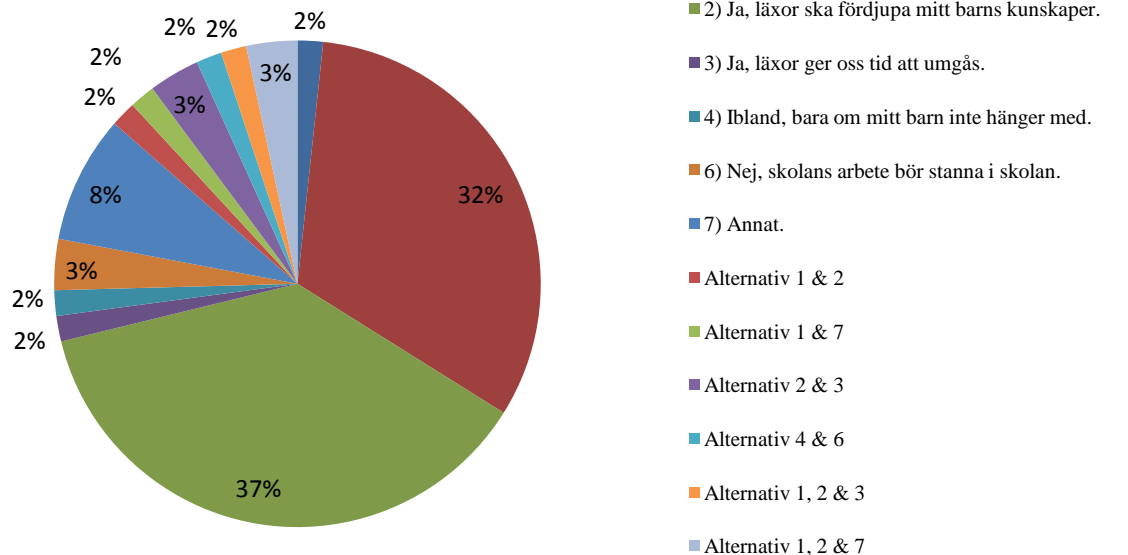
Diagrammen visar att respondenter med gymnasieutbildning anser att läxor ska repetera barnets kunskaper, de med högskoleutbildning anser att läxor både ska repetera och fördjupa barnets kunskaper.

Diagram 8.3

Enkätfråga 8: Anser du att skolan ska ge läxor?

Utbildningsnivå: **Högskoleutbildning**

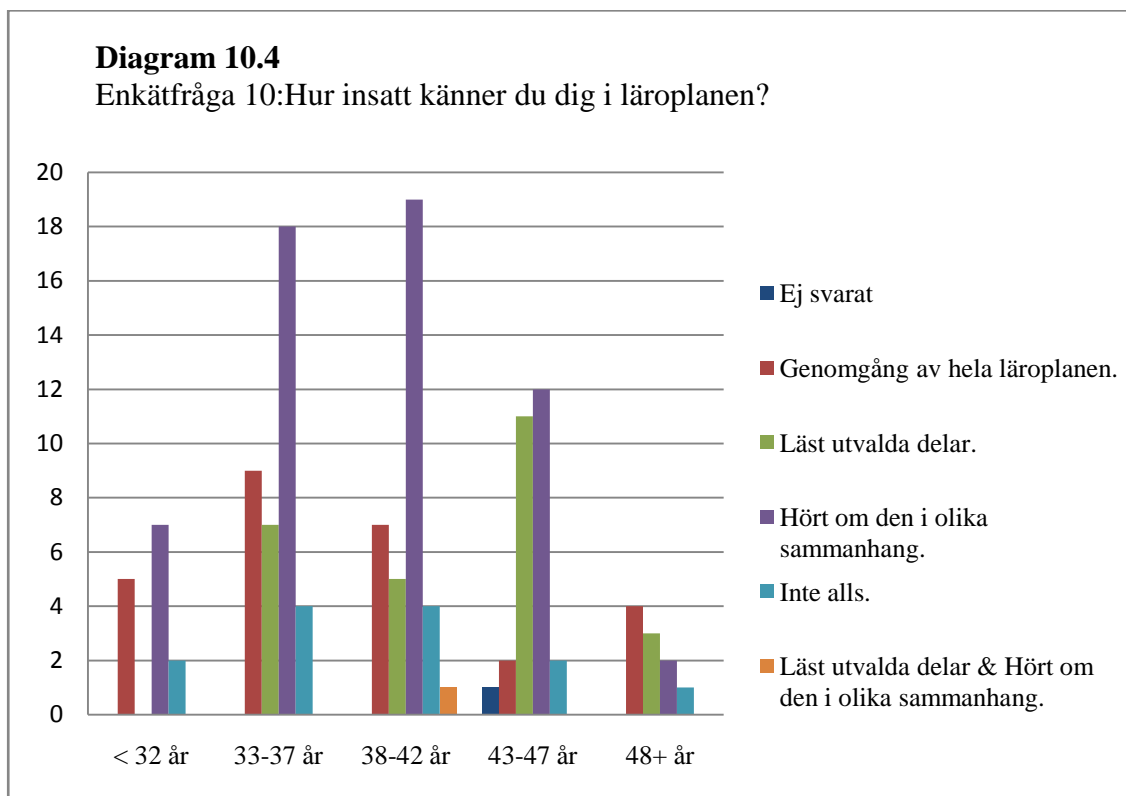
3.1.3 Läroplan, Lgr11

Respondenterna redogör för att skolan har informerat om läroplanen. Merparten upplever att skolan också ger utrymme för att diskutera läroplanen. Några respondenter har angett att de inte upplever att skolan ger utrymme för diskussion; dessa är fler än de som angett att skolan inte har informerat om den.

Hur insatta de känner sig i läroplanen varierar, vanligast är att de har hört om den i olika sammanhang. Därefter varierar svarsalternativen gällande om de har läst utvalda delar eller känner sig insatta i hela läroplanen. En åldersgrupp utmärker sig genom att ytterst få respondenter känner sig insatta i hela läroplanen, dessa är de mellan 43-47 år. Endast ett fåtal respondenter inom denna ålderskategori redogör för att de har läst hela läroplanen, vilket skiljer sig från de övriga ålderskategorierna. Vanligast är fortfarande att respondenterna har hört om läroplanen i olika sammanhang, dock redogör fler för att de läst utvalda delar av läroplanen; detta synliggörs i diagram 10.4.

Diagram 10.4

Diagrammet visar att en åldersgrupp, 43-47 år, skiljer sig från övriga åldersgrupper. De anser att de inte känner sig insatta i hela läroplanen.

3.1.4 Skolans eller hemmets ansvar?

Respondenterna har redogjort för vad skolan bör prioritera samt vad som ingår i pedagogens uppdrag. I det empiriska materialet framkommer att både skolan och hemmet har ansvar för barnets utveckling. Dock råder delade meningar kring hur ansvaret mellan dem ska fördelas. Alla respondenter är eniga om att skolans huvuduppgift är undervisning. Flera anser även att samarbete och till viss del fostran ingår eftersom barnet befinner sig i en social miljö. En respondent uttrycker sig: *”Undervisningen ska naturligtvis vara grunden. Med duktiga pedagoger kommer andra bitar såsom fostran osv. på köpet.”* En annan beskriver skolans huvuduppgift enligt följande: *”Undervisning! Det är därför skolan finns men det är bra att den hjälper oss föräldrar med samarbete och fostran.”* En reflektion som flera respondenter gör är att undervisningen hamnar i skymundan då skolan idag behöver lägga ned mycket tid på saker såsom uppförande och sociala relationer.

Respondenternas inställning till skolans arbetssätt och innehåll är överlag positiv men många har inte motiverat sitt svar. Dock uttrycker en respondent följande: *”Jag tycker att skolan i det stora är bra och fokuserar på rätt saker.”* De som anser att skolan bör skifta fokus gör detta med följande motivering: *”att fostran bör som sagt inte stjäla tid från inlärning förutom i de fall som föräldrarna misslyckas i sitt ansvar mot sina barn”.* En annan lyfter att:

Det kan även vara ok att utvecklas individuellt, oerhört mycket gäller grupp, gruppanpassning etc. i dagens skola. Det är bra men barnen ska också få känslan av att vara en individ.

Ett flertal respondenter anser att det är hemmet som ska ansvara för barnets uppfostran. Några anser att skolan ska stötta hemmet vid fostran, de önskar ett samarbete mellan hemmet och skolan. Ett fåtal anser att fostran bör *"åläggas skolan då föräldrarna misslyckas"* de poängterar att fostran är hemmets uppgift.

3.2 Normer och värden speglas i enkäterna

Resultatet visar att det är skolans normer och värden som kommer till uttryck i respondenternas svar. Respondenterna har angett olika regler som anses vara viktiga i barnens skolmiljö. Det finns ingen markant skillnad i svaren utefter respondenternas kön, ålder eller utbildningsnivå. Däremot varierar språkbruk och ordval bland respondenterna i de öppna frågorna utefter respondenternas utbildningsnivå samt skolornas sätt att marknadsföra sig.

3.2.1 Skolans regler

Tabell 1.1 visar vanliga begrepp som respondenterna anser är viktiga i samband med regler i klassrummet och på rasterna.

Tabell 1.1 Begrepp som förekommer ofta i respondenternas motiveringar.	
Klassrumsmiljö	På rasterna
Alla ska få komma till tals	Alla ska få vara med
Arbetsro	Antimobbning, vara en bra kompis
Lyssna & Lyhörddhet	Bra aktiviteter för barnen
Ordning & Reda	Få frisk luft, vara ute
Respekt	Inga kränkningar
Räcka upp handen	Inte lämna skolans område
Sitta still	Ordning & reda på skolans redskap
Tystnad	Passa tider
Visa hänsyn & Medkänsla	Rastvakter ska finnas tillgängliga
Vänta på sin tur	Visa respekt & hänsyn

De flesta respondenter anser att skolans ordningsregler och normer i någon form är ett stöd för hemmet, detta framgår av följande citat:

"De gör barnen tryggare och säkrare i sina rutiner."

"Jag tycker skolans normer stämmer väl med sunt förnuft/hur vi (borde) uppför(a) oss."

"Dom lär sig grundreglerna, hur man ska fungera i det sociala samhället."

"Barnen efterfrågar också tydliga gränser (dom "testar")."

"De regler som skapas i skolan är för eleverna och att de ska kunna anpassa sig efter andra, sin omgivning. Detta är svårt att göra hemma med enbart sitt egna barn, känns mycket bra att skolan hjälper oss vårdnadshavare."

Dock anser några respondenter att skolans ordningsregler inte är ett stöd för hemmet, istället uttrycker de:

"Nej, Jag anser att hemmets regler skall vara ett stöd i skolan"

"Tvärt om hemmets regler stärker skolans möjlighet till fostran -> fortsatt undervisning"

"Vi har regler hemma. Barnen har regler i skolan. Anser ej att skolans uppdrag är att hjälpa till med regelsättning i hemmet."

"Har barnen haft regler hela dagen kan det vara skönt att 'släppa' på dem när man kommer hem."

3.2.1 Språkbruk

Det empiriska materialet synliggör att respondenternas svar varierar i hur utförligt de vill motivera sig. Ett flertal respondenter gör en omfattande motivering av sina ställningstaganden. De flesta väljer att använda ett vardagligt språkbruk och ordval som är vanligt förekommande inom skolan. Några respondenter använder ett mer välformulerat språkbruk, i dessa motiveringar är följande ord vanliga: *förmåga, kompetens, studiero, pedagogik, aktiviteter, gynnar, arbetsklimat*. Följande citat synliggör ett välformulerat språkbruk, samtliga respondenter har högskoleutbildning.

"Att mobbning och pennialism stävjas. Att vuxna finns närvarande och att de deltar."

"Regler som gynnar ett gott arbetsklimat."

"Huvuduppgift är undervisning, men helt klart även att mitt barn socialiseras i samhället, normen, etik, lärare är förebild för barnet, och bör överföra entusiasm för lärande."

"Undervisning och samarbete: kunskap och förmåga att samarbeta är de viktigaste egenskaperna/förmågorna som krävs för att lyckas i yrkeslivet i vuxen ålder."

Det språkbruk och ordval som respondenterna använder sig utav skiljer sig mellan de olika skolorna. Hos respondenter från den Röda skolan återkommer följande ord: *kunskap, visa hänsyn* och *lära sig grunderna*. Respondenter från den Gula skolan lyfter ord såsom: *kreativitet, förmågor, socialt samspel* och *framtida yrkeslivet*. Från den Blå skolan förekommer orden: *trygghet, kunskap* och *motivera*. Respondenter från Grön skola använder följande ord: *visa hänsyn, respekt* och *att de är nöjda*.

4 Diskussion

I diskussionen problematiserar vi fördelar och nackdelar med vårt tillvägagångssätt. Processen har genomgått flera steg och därmed givit oss rika erfarenheter inom ämnesområdet. Vi diskuterar även vårt resultat och knyter an till aktuell litteratur i studien. I diskussionen lyfts kommunikationen mellan hemmet och skolan, ansvarsfördelning mellan hemmets och skolans uppdrag samt skolors profilering.

4.1 Metoddiskussion

Studien genomsyras av kvantitativa egenskaper eftersom vi analyserar samband mellan respondenternas svar (Patel & Davidson, 2003). Vi anser att metodvalet i form av enkäter har varit gynnsamt eftersom undersökningen har nått ut till en större målgrupp. Analysprocessen har berikat vårt synsätt och öppnat upp för hur vi människor påverkas av den kontextuella miljö vi lever i (Säljö, 2000).

4.1.1 Metodval

Vi anser att det kvantitativa metodvalet har fungerat väl då vi nått ut till ett stort antal respondenter. Enkäterna gav respondenterna möjlighet att kortfattat redogöra för sina tankar, vilket bidrog till att respondenterna var tvungna att tänka över sitt ordval. Vid intervjuer finns utrymme för respondenten att ge mindre genomtänkta. En fördel med intervjuer är att vi skulle haft möjlighet att ställa följdfrågor till respondenten, vilket är omöjligt i en enkät. Dock anser vi att respondenterna genom enkäter istället har fått möjlighet att tänka igenom sina svar. Enkäter ger utrymme för större anonymitet eftersom kommunikationen inte sker genom hela människan, det vill säga att det inte sker något möte där samtalet kan påverkas av det första intrycket, kroppsspråk samt personliga egenskaper (Andersson, 1999).

4.1.2 Enkät

I efterhand kan vi se att det varit önskvärt att enkäten föregåtts av en pilotstudie (Ejlertsson, 2005) innan den lämnats ut till respondenterna; det genomfördes inte på grund av tidsbrist. Med stöd av en pilotstudie hade vi kunnat korrigera svarsalternativ samt frågor som var felformulerade. I samband med detta skulle vi haft möjlighet att undersöka hur respondenterna tolkat enkätfrågorna och om de motsvarat vårt syfte. Vi frågar oss om enkäten var bäst lämpad i pappersform (Kylén, 2004) som vi valt eller om den skulle ha varit i digital form. Vi anser att enkäten gav ett mer personligt intryck och att vi även nådde ut till målgrupper som inte har tillgång till dagens teknologi. Dock skulle en digital version varit fördelaktig eftersom respondenterna enbart haft möjlighet att fylla i ett svarsalternativ per fråga, inte flera svarsalternativ som nu förekom i flera fall. Studien skulle även på ett enklare sätt kunnat nå ut till andra kommuner inom Sverige. En nackdel med enkäter i pappersform är att det blir en kostnad att trycka upp ett stort antal kopior, det löste sig tack vare att Högskolan i Skövde stod för kostnaden. Vidare anser vi att bekvämlighetsurvalet (Patel & Davidson, 2003) inte påverkat vårt resultat.

Resultatet visar att respondenterna i de öppna frågorna, som formulerades med angivna exempel, använde sig av enkäternas formuleringar. Samtidigt som exemplen hjälpte respondenterna att fokusera på frågornas syfte så var de öppna frågorna egentligen inte helt öppna för egna motiveringar.

I samband med reflektion kom vi fram till att enkätfråga 8, *Anser du att skolan ska ge läxor?*, skulle blivit bättre som en öppen fråga. Våra svarsalternativ gav inte utrymme för respondenterna att själva motivera sina åsikter. Enkätfråga 14, figuren med tårtbitarna, som berör vad som ingår i lärarens arbetsuppgifter, skulle behövt någon kompletterande fråga om pedagogens personliga egenskaper (Normell, 2002), respondenternas svar på frågan gav inte underlag för något nämnvärt resultat.

4.2 Resultatdiskussion

Studiens syfte var att undersöka hur föräldrar till barn i årskurs 1-3 resonerar kring samarbetet mellan hemmet och skolan. Resultatet visar att det finns samband mellan föräldrars uppfattningar om samarbete, fostran och deras utbildningsnivå, ålder samt kön. I det insamlade materialet synliggörs att övervägande del av respondenterna är kvinnor. Resultatet synliggör att skolans normer och regler kommer till uttryck och påverkar föräldrars tankar kring samarbetet. I det empiriska materialet använder sig respondenterna av skolans språkbruk. Det framkommer även att respondenterna kommunicerar med olika språkbruk utefter utbildningsnivå. Vi ställer oss frågan vad det får för konsekvenser för dialogen mellan hemmet och skolan, vilka konsekvenser medför det för barns lärande?

Resultatdiskussionen följer samma struktur som resultatet med följande underrubriker: *Samarbete mellan hemmet och skolan*, *Läroplan Lgr11* samt *Skolan eller hemmets ansvar?* Slutligen presenteras den tredje frågeställningen som synliggör vilka normer och värden som kommer i uttryck och påverkar föräldrars uppfattningar kring samarbetet mellan hemmet och skolan, detta redovisas med underrubrikerna: *Skolans regler* samt *Språkbruk*.

4.2.1 Samband mellan föräldrars uppfattningar

I resultatet framkommer att det finns samband mellan föräldrars uppfattningar om samarbete och fostran utifrån enkätens bakgrundsfrågor. Resultatet synliggör att respondenterna anser att kontakten med skolan är situationsbunden, flera kontaktformer anges. Männerna redogör för att de helst har kontakt med skolan via hembrev och enskilt möte medan kvinnorna föredrar mail. Hur föräldrarna ställer sig i frågan kring läxan varierar beroende på utbildningsnivå, gymnasieutbildade vill att läxan ska repetera barnets kunskaper medan högskoleutbildade redogör för att syftet med läxan ska vara att fördjupa barnets kunskaper. Det finns även en mindre grupp högskoleutbildade respondenter som anser att kontakten med skolan är bristfällig. Vi frågar oss vilken betydelse resultatet får för pedagogen och eleverna?

4.2.1.1 Samarbete mellan hemmet och skolan

I likhet med Forsberg (2009) visar vår studie att kvinnorna i större utsträckning engagerar sig i barnets skolgång, dock betyder inte det att männen inte är engagerade. Resultatet får också stöd av Hedlin (2006), hon lyfter att det är familjesituationen som avgör vem som tar störst ansvar för samarbetet med skolan. Dock uppmärksammar Johansson och Wahlberg Orving (1993) i sin studie att mannen tycker att kontakten med skolan är kvinnans uppgift. Huvudsaken är att samarbetet mellan hemmet och skolan grundas i en god föräldrakontakt, vilket respondenterna också anger är betydelsefullt. Vi anser att samarbetet inte påverkas av om det är mannen eller kvinnan som sköter kontakten, viktigast är att samarbetet mellan hemmet och skolan fungerar bra. Resultatet visar också att vuxna i samma utsträckning som barn påverkas av sin omgivning, (Säljö, 2000).

I samarbetet mellan hemmet och skolan blir kontaktformen mellan parterna viktig. Eftersom merparten respondenter har fyllt i flera svarsalternativ angående hur de vill att kontakten mellan hemmet och klassläraren ska ske, förstår vi att det kan vara svårt att enbart ha en kontaktform mellan hemmet och skolan. Detta bekräftas i enkäterna av flera respondenter som anser att kontakten är situationsbunden, detta stöds även av Metell (2002). Resultatet synliggör att männen i större utsträckning än kvinnorna önskar enskilt möte. Vi antar i likhet med Forsberg (2009) att det skulle kunna bero på att männen i kommunikationen om sitt barn vill ha mer tydlig och konkret information, till skillnad från kvinnorna som även efterfrågar den allmänna informationen runt barnets skolsituation. Detta stöds även av Cronlund (2004) som lyfter att män och kvinnor använder sig av olika jargonger. Männen vill diskutera fakta och saker medan kvinnorna hellre samtalar om människor och dess relationer. Vi har sett tendenser kring detta i enkäterna då kvinnor gärna uttrycker sig även där utrymme för kommentar inte finns.

Vilken kontaktform som respondenterna helst önskar varierar beroende på om de bor på landsbygden eller i ort/stad samt utbildningsnivå. Att respondenten valt hembrev kan bero på att information i pappersform känns bättre då läsaren har informationen i sin hand. En orsak till detta kan vara att det saknas tillgång till daglig internetuppkoppling eller att läsaren känner sig obekvämd med dagens teknologi såsom datorer, smarta telefoner och surfplattor. I samband med detta reflekterar vi om föräldrars utbildningsnivå påverkar dialogen mellan hemmet och skolan. Föräldrar med högskoleutbildning redogör för att de vill ha mer aktiva samtal och diskussioner om skolan. Det skulle kunna bero på att i en högskoleutbildad familj ses högre studier som något givet och därmed vill de vara med och påverka barnets skolgång (Einarsson, 2009). Det beror troligen också på att dessa föräldrar på ett annat sätt kan diskutera med läraren, inte bara är inställda på att ta information. Att diskutera skolans innehåll med pedagogen anser de flesta är viktigt. Vi upplever det som positivt eftersom Lgr11 (Skolverket, 2011) lyfter vikten av att skolan och hemmet tillsammans bidrar till att eleven har en god skolgång. Våra tankar stöds av Högdin (2006) som lyfter att föräldrars utbildningsnivå har stor inverkan på vilken utsträckning engagemang sker. Dock vill vi understryka att föräldrar oavsett utbildningsnivå är väldigt måna om sitt barns bästa. Det ger goda förutsättningar för att öppna upp för en tvåvägskommunikation. Resultatet synliggör en mindre grupp högskoleutbildade som upplever att kontakten med skolan inte fungerar, de får ta kontakt med skolan. Dessa fångar vårt intresse, varför upplever de att kontakten är bristfällig när merparten respondenter anser att den fungerar? Föräldrar med sitt första barn i skolan skulle kunna känna sig osäkra i mötet med skolan som organisation, de är då angelägna om att få all tänkbar information om sitt barn och upplever att pedagogen inte möter dem i detta.

Dock anser vi att det även finns andra orsaker som ligger till grund för missnöjet då vi med stöd i ålderskategorierna tror att det finns respondenter som har fler barn i skolan. Vi ställer oss frågan vilka orsaker som missnöjet grundas i? Kan det vara så att respondenterna har hamnat i någon form av konflikt med skolan och därmed uttrycker sitt missnöje eller bemöter skolan några föräldrar i större utsträckning än andra?

Vi tolkar med utgångspunkt i respondenternas svar i frågan som avser besök en gång i halvåret att de i störst utsträckning syftar till att de besöker skolan vid utvecklingssamtal. Eftersom ett stort antal respondenter redogör för att de vill vara engagerade och delaktiga i sitt barns skolgång så funderar vi kring varför de inte är mer angelägna om att besöka skolan under lektionstid. Flising m.fl. (1996) förespråkar att föräldrar bör göra skolbesök eftersom det ger dem möjlighet till nya erfarenheter och större förståelse kring barnets vardag. Vi vill lyfta betydelsen av skolbesök då föräldrar som uttrycker att de vill vara engagerade och påverka barnets skolgång har en fantastisk möjlighet att genom skolbesök få en större inblick i skolans verksamhet.

4.2.1.2 Läxor

Om skolan ska ge läxor eller inte är ett ständigt diskussionsämne, alla har någon erfarenhet av läxor (Leo, 2004). Vi reflekterar om läxor är något som alla föräldrar kan relatera till, därmed finns också många åsikter om läxors betydelse. Vi antar att utfallet på frågan skulle blivit annorlunda om frågan varit öppen utan svarsalternativ. Det skulle då kunnat ge oss lika många svar som respondenter. Resultatet visar att ju högre utbildningsnivå respondenterna har desto mer vill de att läxorna ska fördjupa barnets kunskaper. Även i denna fråga antar vi att det grundar sig i att högskoleutbildade föräldrar ser högre studier som givet, föräldrarna engagerar sig i att barnet kommer framåt i sin läroprocess (Einarsson, 2009). En bidragande faktor kan vara att högskoleutbildade föräldrar har mer fördjupade kunskaper inom områden som stämmer väl överens med skolans innehåll och därför kan hjälpa barnet att nå fördjupade kunskaper hemma. Resultatet visar att föräldrar med gymnasieutbildning är mer måna om att befästa de kunskaper som skolan har arbetat med på lektionstid. En orsak till detta skulle kunna vara att föräldrarna inte känner sig säkra i hur de ska hjälpa barnet hemifrån. En annan orsak kan vara att de har ett förhållningssätt som betonar att läxor ska utformas av skolan, eleverna ska ha möjlighet att självständigt arbeta med dem hemifrån. Vi lägger ingen större tyngd vid någon av orsakerna.

4.2.1.3 Läroplan

De flesta respondenter anser att skolan har informerat dem om läroplanen, men att det sedan råder varierade åsikter i hur insatta de känner sig i den. Det är en tolkningsfråga både vad gäller hur skolan förmedlar innehållet samt hur föräldrarna tar till sig, förstår och tolkar det. Vi har upptäckt att några respondenter har redogjort för att skolan informerat dem om läroplanen men sedan inte givit utrymme för diskussion. Vi drar samma slutsats som Johansson och Wahlberg Orving (1993), föräldrar upplever att de har bristfälliga kunskaper om läroplanen men vill gärna vara mer insatta i den. Beror det på att detta sker via envägskommunikation från skolan till hemmet. En orsak till detta skulle kunna vara att pedagogerna fortfarande känner sig osäkra på den ”nya” läroplanen, Lgr11 (Skolverket, 2011). Det kan då uppstå en rädsla för att föra ytterligare

diskussioner om den. Skolan upplever då att de har informerat föräldrarna och riktar istället fokus mot annat.

I resultatet finn en ålderskategori som utmärker sig, dessa är respondenter mellan 43-47 år. De anger att de inte har fått någon genomgång av hela läroplanen utan enbart utvalda delar. I övriga ålderskategorier är de respondenter som redogjort för att de läst hela läroplanen fler. Detta fångar vårt intresse då vi har erfarenhet av läroplanens omfattande innehåll. Vi förmodar att åldersgruppen som utmärker sig har genom mer livserfarenhet och eventuellt fler barn i skolan insett styrdokumentens komplexitet, därmed har de bara tagit del av delar i läroplanen som berör det egna barnet. I samband med detta reflekterar vi kring begreppet *förmåga* som genomsyrar hela läroplanen Lgr11 (Skolverket, 2011). Begreppet *förmåga* framkommer enbart i de enkäter som samlats in från den Gula skolan. Vi frågar oss varför begreppet inte förekommer i enkäterna från de övriga skolorna då ett flertal respondenter angivit att de har fått genomgång av hela läroplanen.

4.2.1.4 Skolans eller hemmets ansvar?

Resultatet synliggör de flesta respondenter anser att undervisning är skolans huvuduppgift medan föräldrarna har huvudansvaret för fostran. Detta stöds av Forsberg (2009) som dock anser att det inte finns någon tydlig gräns mellan de båda delarna. Att det inte finns någon entydig gräns blir extra påtagligt då respondenterna önskar att skolan ska ge läxor. Det medför att de anser att det är rimligt att skolarbete i någon utsträckning förekommer i hemmet. Då behöver vi pedagoger också vara inställda på att hjälpa till med fostran i skolan. Som en del respondenter uttrycker så hamnar undervisningen i skymundan av att för mycket tid går åt till fostran. Några respondenter uttrycker att skolan ska stödja hemmet i fostran om föräldrarna misslyckas. Vi ställer oss frågan när har föräldrarna i så fall misslyckats och vems ansvar är det att bestämma detta? Återigen vill vi lyfta svårigheten i att möta alla individers värderingar. Dock får samarbetet mellan hemmet och skolan inte undvikas eftersom alla ska vara delaktiga i det som rör hemmiljö och skolmiljö. Samtliga måste ta ansvar för barnets bästa. Föräldrar och pedagoger bör möta varandra med horisontell respekt (Landahl, 2006) då pedagoger är utbildade till att vara experter inom verksamheten och föräldrarna är ”experter på sina barn” (Andersson, 1999, s. 149). Ingen förälder vill uppleva att de inte känner sitt barns bäst.

4.2.2 Normer och värden speglas i enkäterna

Resultatet visar att det är skolans normer och värden som kommer till uttryck i respondenternas svar, de redogör för sina åsikter med hjälp av det språkbruk som skolan marknadsför sig med exempelvis *trygghet*, *kunskap* och *respekt*. Vanligt förekommande Resultatet synliggör även att respondenter med högskoleutbildning använder sig av ett specifikt ordval och språkbruk som ofta förekommer vid högre studier såsom *pennalism* och *entusiasm*.

4.2.2.1 Skolans regler

Ett begrepp som ofta förekommer i samband med regler i klassrummet är *arbetsro*. Vi frågar oss vad respondenterna menar med arbetsro, då vi anser att begreppet kan omfattas av många faktorer som grundas i den enskilde individens erfarenheter. En utmärkande regel på rasterna är att några respondenter vill att skolan ska ge tydliga direktiv om att eleverna inte får lämna skolans område. Vår första reflektion var att dessa respondenter har någon form av personlig anknytning till att barnet inte ska lämna skolan, men vi kan inte spekulera i detta. Därefter har respondenterna liknande åsikter i frågorna om vilka regler som anses viktiga i klassrumsmiljö och på rasterna, merparten anser att reglerna är ett stöd för hemmet. En respondent uttrycker att reglerna innebär sunt förnuft och hur vi uppför oss, vilket vi stödjer. Vi frågar oss varför dessa regler inte bör finnas i hemmet. Handlar det enbart om olika värderingar om vad som anses vara viktigt eller har skolan varit otydlig i att förmedla reglerna och dess innebörd? Vi i skolan använder oss ofta av svåra begrepp som för oss anses självklara, vi lägger mycket tid på att förklara och förtydliga dessa för eleverna men glömmer eventuellt bort föräldrarna. Tar vi för givet att de vet vad de innebär? Vi vill lyfta att de regler som respondenterna lyfter i enkäten känns som en självklarhet för oss som pedagoger. I verksamheten har vi själva arbetat aktivt utefter dessa regler. Genom språket *förmedlas* olika budskap, vi drar slutsatsen att dessa begrepp från början har utformats av pedagoger i verksamheten. Det finns dock respondenter som uttrycker att reglerna inte är ett stöd för hemmet, de vill istället att hemmets regler ska vara ett stöd i skolan. Detta är intressant ur två aspekter. Dels att föräldrarna anser att deras regler ska finnas, dels vilka *är* egentligen dessa regler? Att föräldrarna anser att skolan ska följa deras regler tycker vi är tacksamt då den tanken inte tidigare slagit oss. Varför tar skolan för givet att de har mandat att bestämma vilka regler som gäller för en större grupp individer? Har vi rätt att ta oss an ett auktoritärt ledarskap (Åberg, 1995) på vår arbetsplats? Vi anser att det vore önskvärt att möta hemmet i frågan för att ta reda på vilka regler som används i hemmet och på så sätt vinna horisontell respekt (Landahl, 2006). Dock är skolan en mötesplats för många olika individer, att anpassa reglerna på individnivå skulle vara ohållbart. Dessutom ska eleverna förberedas till att vara en social individ som kan samspela tillsammans med andra i samhället (Skolverket, 2011).

4.2.2.2 Språkbruk

I respondenternas språkbruk finns stora variationer som kan härledas till kategorin utbildningsnivå. Vid högskolestudier introduceras ett mer avancerat språkbruk som sedan används även i andra sammanhang (Einarsson, 2009). Eftersom vi ständigt påverkas av den kultur vi befinner oss i (Säljö, 2000), så medför det att vi direkt eller indirekt tar efter det kulturella språkbruket. Individen får en ny ”ryggsäck” som de kan använda sig av i både muntlig och skriftlig kommunikation. Vi tror att det är orsaken till att det så tydligt framkommer i skriftspråket då både ordval och motiveringens längd skiljer sig från övriga svar.

När respondenterna har redogjort för sina tankar om skolan så har vi kunnat urskilja vissa begrepp som förekommer i skolornas sätt att marknadsföra sig. Tydligast har varit begrepp såsom *kreativitet*, *förmågor* och *socialt samspel* som återfinns i den Gula skolans profilering. De övriga skolornas sätt att marknadsföra sig innehåller begrepp såsom *respekt*, *kunskap* och *trygghet*, dessa är dock inte lika lätta att urskilja då de är vanligt förekommande begrepp inom skolans verksamhet. Men språkbruket blir tydligt då vi jämför och ställer dem emot varandra. Vi kan ana att föräldrar inte är helt

medvetna om att de faktiskt använder sig av skolans språkbruk i kommunikation med andra. Återigen så tror vi att det grundar sig i att människor färgas av den kulturella kontexten (Säljö, 2000). Om en individ präglas av ett synsätt tillräckligt mycket eller under en länge period så kan det leda till att denne på sikt anammar det och använder det som sitt eget. Det kan leda till att denne på sikt anammar det och använder det som sitt eget. Vi anar att de flesta vet att vi i någon form påverkas av andra, men i vilken utsträckning är vi medvetna om att det sker? Om skolornas språkbruk tydligt anammas av andra blir sättet skolorna profilerar sig på ännu viktigare. Den Gula skolan använder exempelvis begreppet *moderna artefakter*, inriktar sig skolan mot en specifik målgrupp som använder sig av liknande begrepp i vardagen? Hur noga är skolorna med sitt sätt att marknadsföra sig? Är skolledare, pedagoger och föräldrar medvetna om hur lätt vi påverkas av varandra? Vad blir effekten hos eleverna? Dessa frågor kan vi inte besvara.

4.2.2.3 Slutsats

Studien har bidragit till ökad förståelse för hur föräldrar resonerar kring samarbetet mellan hemmet och skolan. Det finns samband mellan föräldrars uppfattningar om samarbetet mellan hemmet och skolan samt utbildningsnivå, ålder respektive kön. I resultatet utmärker sig föräldrar med högskoleutbildning på flera sätt. Tidigare forskning lyfter fram att barn till högutbildade föräldrar får ökade förutsättningar i hemmet till ett utvecklat språkbruk och uppmuntras i större utsträckning till högre studier. Vi anser därmed att det är av yttersta vikt att pedagogen och skolan ger alla elever möjlighet till de förutsättningar som barn i familjer med en akademisk tradition har med sig i mötet med skolan. Det försprång som Einarsson (2009) beskriver innebär att pedagogen bör arbeta medvetet med att minska det genom att hjälpa till att tolka och vara den akademiska traditionen i barnets vardag. Vi anser att vi som pedagoger inte ska blunda för att använda ett mer avancerat språkbruk med eleverna, utan i stället använda det och sätta det i relevanta sammanhang. Studien har visat att tankarna kring samarbetet mellan hemmet och skolan är många. Vi anser att samarbetet påverkas av den kulturella kontexten såsom Säljö (2000) beskriver, det medför att kommunikationen mellan hemmet och skolan kan upplevas som svår. Vi frågar oss om en bidragande orsak kan vara att vi inte delar samma språkbruk?

Språkbruket blir också viktigt vid skolors sätt att marknadsföra sig. De enskilda skolorna har fått större utrymme att styra och planera den interna organisationen, det medför att skolorna har möjlighet att bestämma över hur de vill marknadsföra sig (Steinberg, 2004). Undersökningen visar att föräldrarna anammar skolornas profileringar, skillnader mellan olika skolor blir tydliga. När vi kommunicerar med samma språkbruk så ges ökade förutsättningar för att förstå varandras tankar som underlättar vid samarbete. Vi frågar oss vad får språkbruket i skolors marknadsföring för betydelse?

4.2.2.4 Förslag på fortsatt forskning

Aktuell litteratur på området har gett oss en ökad förståelse för samarbetets komplexitet. Barn har med sig olika förutsättningar när de möter skolan. Den lilla gemenskapen, det vill säga familjen har stor betydelse. I vår studie synliggörs att i kommunikationen mellan hemmet och skolan blir det språkbruk som används betydelsefullt. Det vore önskvärt med ytterligare forskning kring hur föräldrar och pedagoger upplever att språkbruket påverkar kommunikationen och samarbetet mellan dem.

Idag är skolor väl medvetna om att profilering är viktigt, elever i senare årskurser har möjlighet att välja skola; något som blivit aktuellt även i yngre åldrar då föräldrarna väljer barnets skola. Hur genomtänkt är skolornas sätt att marknadsföra sig, försöker de nå ut till en specifik målgrupp? Följer skolorna sin marknadsföring eller är det till stor del tomma ord som används för att nå ut till den specifika målgruppen? Innebär det några konsekvenser för elevers skolgång? Vi anser att dessa frågor är relevanta för fortsatt forskning.

Litteraturförteckning

- Andersson, I. (1999). *Samverkan för barn som behöver*. Stockholm: HLS Förlag.
- Cronlund, K. (2004). *Människan socialt och kulturellt*. Stockholm: Bonnier Utbildning AB.
- Einarsson, J. (2009). *Språksociologi*. Lund: Studentlitteratur AB.
- Ejlertsson, G. (2005). *Enkäten i praktiken En handbok i enkätmetodik*. Lund: Studentlitteratur AB.
- Flising, L., Fredriksson, G., & Lund, K. (1996). *Föräldrakontakt En bok o att skapa, behålla och utveckla ett gott föräldraskap*. Stockholm: Informationsförlaget.
- Forsberg, L. (2009). *Involved Parenthood Everyday Lives of Swedish Middle-Class Families*. Linköping, Sweden: Linköping University.
- Hedlin, M. (2006). *Jämställdhet - en del av skolans värdegrund*. Stockholm: Liber AB.
- Högdin, S. (2006). *Hemmets resurser Om ungdomars upplevelse av föräldrars stöd och engagemang i deras skolgång*. Stockholm: Pedagogisk Forskning i Sverige.
- Johansson, G., & Wahlberg Orving, K. (1993). *Samarbete mellan hem och skola Erfarenheter från elevers, föräldrars och lärares arbete*. Umeå: Umeå Universitet.
- Kjellberg, H. (2000). *Nationalencyklopedin*. Hämtat från <http://www.ne.se>. den 25 september 2012
- Kylén, J.-A. (2004). *Att få svar intervju-enkät-observation*. Stockholm: Bonnier Utbildning AB.
- Landahl, J. (2006). *Auktoritet och Ansvar Lärares fostrans- och omsorgsarbete i historisk belysning*. Stockholm: Arbetslivsinstitutet.
- Leo, U. (2004). *Läxor är och förblir skolarbete*. Hämtat från 195.178.227.4/bitstream/handle/2043/1491/laxorUlfLeo04.pdf?sequence=1. den 16 December 2012
- Lundahl, C., & Folke-Fichtelius, M. (2010). *Bedömning i och av skolan - praktik, principer, politik*. Lund: Studentlitteratur AB.
- Lundin, K. (2009). *TALA OM SPRÅK Grammatik för lärarstudier*. Lund: Studentlitteratur AB.
- Läraryrket. (2008). *Lärares handbok LÄROPLANER SKOLLAG YRKESETISKA PRINCIPER FN:S BARNKONVENTION*. Lund: Studentlitteratur AB.
- Metell, E. (2002). *Föräldrainslag i skolan En uppföljningsstudie av föräldraengagemang i grundskolans årskurs två och fem*. Stockholm: Socialtjänstförvaltningen.
- Normell, M. (2002). *Pedagog i en förändrad tid*. Lund: Studentlitteratur AB.
- Patel, R., & Davidson, B. (2003). *Forskningsmetodikens grunder Att planera, genomföra och rapportera en undersökning*. Lund: Studentlitteratur.

Phillips, D., & Soltis, J. F. (2010). *Perspektiv på lärande*. Stockholm: Norstedts Förlagsgrupp AB.

Richardson, G. (2004). *Svensk utbildningshistoria Skola och samhälle förr och nu*. Lund: Studentlitteratur AB.

Skolverket. (2011). *Läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet 2011*. Stockholm: Skolverket.

Steinberg, J. (2004). *Världens bästa fröken När modern pedagogik fungerar*. Solna: Ekelunds Förlag AB.

Stukát, S. (2011). *Att skriva examensarbete inom utbildningsvetenskap*. Lund: Studentlitteratur AB.

Svenska Språknämnden. (2005). *SPRÅKRIKTIGHETSBOKEN*. Stockholm: Svenska språknämnden och Norstedts Akademiska förlag.

Säljö, R. (2000). *Lärande i praktiken ett sociokulturellt perspektiv*. Stockholm: Prisma.

Trost, J. (2007). *Enkätboken*. Lund: Studentlitteratur AB.

Åberg, K. (1995). *Bland stjärnor och syndabockar om hur man skapar ett gott samarbetsklimat i klassrummet*. Solna: Ekelunds förlag AB.

Bilaga 1

En kvantitativ studie om föräldrars tankar kring skolan.

Vi heter Lisa Landestedt och Eva Andersson och läser nu vår sista termin vid Lärarprogrammet på Högskolan i Skövde. Det innebär att vi ska genomföra en studie i tre kommuner [REDACTED] med inriktning på årskurs 1-3. Syftet med studien är att undersöka hur föräldrar ser på skolan som auktoritet.

Skolan är en central plats för möten mellan människor med olika tankar, idéer och synsätt; den är ständigt aktuell i olika forum för debatt. I samarbetet mellan hem och skola hörsofva begrepp såsom *kunskapskrav*, *lärande* och *fostran*, vi är intresserade av att få veta mer om föräldrars tankar kring detta.

Forskning visar att samarbete mellan hem och skola har en viktig betydelse för barnets skolgång. Tankar om skolan och hur samarbetet fungerar går oftast hand i hand. Vilka tankar har Du som förälder om skolan? Som underlag för studien vill vi därför gärna ta del av dina tankar!

Undersökningen baseras på enkäter som fylls i av dig som vårdnadshavare. Eftersom familjeförhållandena idag ser så olika ut så vänder vi oss endast till en vårdnadshavare i familjen, vilket betyder att enkätens svar inte ska diskuteras fram. Enkäten är helt anonym och kan inte härledas till dig som har fyllt i den.

Vid eventuella frågor är ni varmt välkomna att höra av er till oss.

Enkäten ska lämnas in senast: **torsdag 18 oktober v.42** till klassläraren.

Stort Tack för att Du ger oss underlag till vår studie!

Lisa Landestedt

Tfn: XXX-XX XXX XX
Email: XXXX@student.his.se

Eva Andersson

Tfn: XXX-XX XXX XX
Email: XXXX@student.his.se

Bilaga 2

Vilka tankar har Du om samarbetet mellan hem och skola

Fyll i det alternativ som bäst stämmer överens med dina tankar.
Enbart ett svar per fråga. På några frågor finns även möjlighet att kommentera.

Jag är:

- Man
- Kvinna

Född år?

19_____

Jag bor:

- I en ort/stad
  - På landsbygden
-

1. Hur önskar du helst att kontakten mellan dig och klassläraren ska ske?

- Hembrev
- Mail
- Telefon
- Webbkamera
- Enskilt möte

Plats för kommentar:

---

2. Hur upplever du att kontakten mellan dig och läraren fungerar?

- Bra, vi har regelbunden kontakt.
- Vi har kontakt vid behov.
- Inte alls, jag får ta kontakt med skolan.

2.b Min främsta kontakt med hemmet är:

---

3. Att diskutera innehållet i skolarbetet anser du är:

- Viktigt, jag vill vara insatt i skolans sätt att arbeta.
- Ganska viktigt, jag vill ha information som rör mitt barn.
- Oviktigt, det sköter skolan.

3.b Om diskussion har skett, vilket innehåll har då diskuterats?

---

4. Upplever du att skolan ger utrymme för att diskutera fråga nr 3?

- Ja
- Nej

5. Hur upplever du skolan som samtalsämne med ditt barn?

Sätt ett kryss där du instämmer.

1= Instämmer inte

5= Instämmer helt

a) Vi pratar mycket om skolan

1 — 2 — 3 — 4 — 5

b) Vi pratar endast om läxor

1 — 2 — 3 — 4 — 5

c) Mitt barn pratar mer om skolan medandra

1 — 2 — 3 — 4 — 5

d) Vi prioriterar inte skolan som samtalsämne.

1 — 2 — 3 — 4 — 5

6. Anser du att skolan visar intresse för ditt barns hemmiljö?

- Ja
- Nej
- Endast om situationen kräver.

7. Hur ofta besöker du skolan?

- Aldrig.
- Någon gång i halvåret.
- Någon gång i månaden.
- Någon gång i veckan.
- Jag besöker skolan enbart vid behov.

Plats för kommentar:

---

8. Anser du att skolan ska ge läxor?

- Ja, läxorna ska repetera det som mitt barn arbetar med i skolan.
- Ja, läxorna ska fördjupa mitt barns kunskaper.
- Ja, läxor ger oss tid att umgås.
- Ibland, bara om mitt barn inte hänger med.
- Nej, jag har inte de kunskaper som krävs/jag är rädd för att hjälpa mitt barn på fel sätt.
- Nej, skolans arbete bör stanna i skolan.
- Annat _____

9. Har skolan informerat dig om läroplanen?

- Ja
- Nej

10. Hur insatt känner du dig i läroplanen?

- Jag har fått en genomgång av hela läroplanen.
- Jag har läst utvalda delar.
- Jag har hört om den i olika sammanhang.
- Inte alls.

11. Upplever du att läraren ger utrymme för att diskutera ovanstående fråga?

- Ja
- Nej

12. Skolan har flera uppgifter t.ex. undervisning, samarbete, fostran. Vad anser du är skolans huvuduppgift?

Motivera ditt svar

---

13. Finns det något som du anser att skolan bör fokusera mindre på?

- Ja
- Nej

Motivera ditt svar:

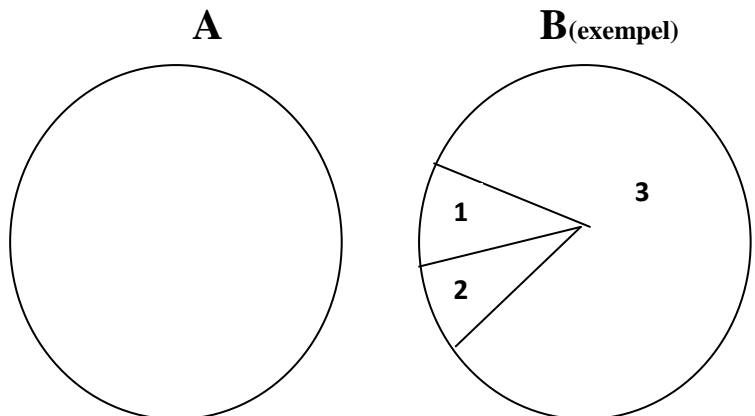

---

14. I lärarens arbete ingår undervisning, sociala relationer och samarbete med hemmet. Hur ska arbetet fördelas?

Rita in i figur A. Figur B är ett exempel.

1. Undervisning
2. Sociala relationer
3. Samarbete med hemmet

15. Vilka regler anser du är viktiga i klassrummet?

15.b Vilka regler anser du är viktiga på rasterna?

---

16. Skolan brukar ha ordningsregler t.ex. räcka upp handen, komma i tid, ha ordning på sina saker. Anser du att skolans ordningsregler är ett stöd för hemmet vad gäller regler och normer?

- Ja
- Nej
- Ibland

Motivera ditt svar:

---

17. Vilken utbildning har du?

- Högst grundskoleutbildning
- Gymnasieutbildning
- Högskola/universitetsutbildning
- Examen i ett annat land
- Annat t.ex. nyinflyttad till Sverige: _____

Om du vill tillägga något finns möjlighet här:

Ett stort tack för att du medverkat i vår studie!

Lisa& Eva